СМРТ ФАШИЗМУ — СЛОБОДА НАРОДУ!

20 октобар

НЕДЕЉНИ ЛИСТ НАРОДНОГ ФРОНТА БЕОГРАДА

БРОЈ 216 ГОДИНА VI ★ БЕОГРАД, 7 ЈАНУАР 1949 ★ ★ РЕКТОРА ДРАГ. ЈОВАНОВИЋА 1/IV, ТЕЛ. 20-443 ★ ЦЕНА БРОЈУ 2 ДИН.

Трећа градска послератна партиска конференција Београда

О досадашњем раду и будућим задацима партиске организације Београда

Изабран је Градски комитет КП Србије за Београд и Ревизиона комисија

У амфитеатру Правног факултета одржана је 4 и 5 овог месеца Трећа градска послератна партиска конференција Београда. Конференцију је отворио друг Рато Дугоњић, политички секретар МК КП Србије за Београд. У име ЦК КПЈ конференцији је присуствовала Вида Томшич, а у име ЦК КПС другови: Душан Петровић-Шане, Драги Стаменковић и другарица Цана Бабовић.

Политички извештај МК КПС за Београд поднео је друг Рато Дугоњић, који је, између осталог, рекао:

Рато Дугоњић

Политички реферат Рата Дугоњића

Пре него пређемо на задатке које ова Конференција има да решава, потребно је проговорити неколико речи о београдској партиској организацији и важности ове Конференције.

Београдска партиска организација има славну историју. Кроз читаву историју борбе радничке класе Југославије она је била један од истурених одреда КПЈ. Борбе радничке класе Београда на челу са КП, борбе студентског покрета и омладинског покрета уопште, организоване од КПЈ задавале су, нарочито задњих година пред рат, јаке ударце противнародним режимима у Југославији и у исто време давале потстрека читавом радном народу наше земље.

Опште је позната херојска улога коју су комунисти васпитани у београдској партиској организацији одиграли, како у партизанским одредима и Народно ослободилачкој војсци, тако и у борби под тешким условима у самом Београду, у којој су положили своје животе на хиљаде комуниста и међу њима тако дивни другови као што су: Ђуро Стругар, Вукица Митровић, Јанко Лисјак, Милош Матијевић, Јелена Ћетковић и други.

Ми никада не смемо заборавити да смо настављачи дела многих генерација комуниста који су се под најтежим условима борили за остварење социјалистичке Југославије. Социјализам у нашој земљи је постао стварност коју изграђујемо својим рукама и чија будућност зависи од нас. То тим више треба подвући на овој Конференцији, јер у наше дело не улажемо само ми данас напоре и зној, у њега је већ уложена крв наших најбољих другова. Зато ми у извршавање задатака које ће ова Конференција донети морамо да унесемо очај револуционарни дух и самопрегор које смо наследили од комуниста из предратног и ратног времена.

Никада партијска организација Београда није била тако снажна и јединствена као што је данас. Она броји већ преко 28 хиљада чланова. Али су се знатно проширили и задаци које она има да решава. Поново се београдска организација налази на истуреном положају. Она се развија и бори у престоници нове социјалистичке Југославије, у граду где је седиште ЦК КПЈ и нашег друга Тита, у управном центру наше земље где ради Влада ФНРЈ са свим њеним министарствима, у граду који је културни и научни центар наше земље, напослетку у граду где ради преко 85 хиљада радника. Такво место наше партијске организације ставља пред њу нарочиту одговорност, што мора да се одрази и на читавом раду наше Конференције и читаве партијске организације уопште.

Конференција коју данас држимо одржава се пет месеци после историског Петог конгреса КПЈ. Кроз задатке које је поставио Конгрес ми треба да погледамо свој досадашњи рад, да уочимо како све успехе тако и све грешке и да конкретно разрадимо наше основне задатке. С друге стране, наша Конференција се држи непосредно пред Други конгрес КП Србије, на коме ће наши делегати положити рачуна о раду партијске организације Београда и на линији Петог конгреса заједно са осталим делегатима одредити конкретне задатке КПС у даљим борбама за социјалистичку изградњу наше земље. Из тога проистичу и основни задаци наше Конференције.

Пошто се осврнуо на задатке које је београдска партијска организација решавала од фебруара 1945 године, када је била одржана Прва партиска конференција у слободном Београду, до јуна 1947 године, када је одржана Друга партиска конференција и од тог времена до данас, друг Рато Дугоњић је рекао:

— Досадашња борба за извршење Петогодишњег плана у нашем граду показала је, с једне стране, да је радничка класа у целини, тврдо везана за нашу Партију, да су средњи слојеви у основи схватили да се њихови интереси налазе у изградњи социјалистичке Југославије и да помажу ту изградњу, а с друге стране, показала је форме и методе борбе буржоазије. Основна парола и у исто време нада реакције на рестаурацију капитализма јесте њихово продвиђање ратног сукоба између западних империјалиста и Совјетског Савеза и земаља народне демократије. Том паролом у исто време реакција храбри саму себе и покушава да устраши и демобилише рад не масе и успори, кад већ не може да онемогући, изградњу социјализма. Даље, искоришћавајући објективне тешкоће наше изградње као и грешке које чине поједини органи државне управе и искривљавајући линију наше Партије непријатељ непрестано покушава, ослањајући се у првом реду на ситносопственичке елементе, а затим и на заосталије слојеве да изазове колебање међу њима. Нарочито омиљен метод капиталистичке реакције у задње време био је у томе, да са резолуцијом Информбироа у руци, указујући на разне тешкоће објективне и субјективне природе, покушава да легализује нападе на нашу народну власт државно уређење и социјалистичку изградњу и да се у томе ослони на елементе који су по своме класном положају или васпитању склони деморализацији и колебању. Међутим, наша партиска организација кроз НФ све те покушаје успела је да врло брзо политички раскринка. Појачано деловање непријатеља осећа се на подручју привреде, у нашем самом државном апарату где су се као службеници одбора, трговачких предузећа, на разним административним местима у предузећима, нарочито грађевинским, као књиговође, рачуновође, набављачи, диспечери, поентери, у службама радничког снабдевања, у мензама итд. итд., увукли многи елементи из редова експроприсане буржоазије који покушавају изнутра да нас разбијају, да врше привредне саботаже, шпеку лишу и на све могуће начине ком промитују народну власт и мере које она предузима и спроводи укратко да ометају нашу социјалистичку изградњу. На том подручју и сада се води и у будућности ће се водити најјача битка против остатака класног непријатеља. Наше партиске органи зације нису до сада показале потребну будност на том пољу. Само ове године до краја октобра било је 2.230 кривичних дела у привреди.

Међутим, сви ти покушаји који су чињени да се омете или отежа борба за изградњу социјализма а чија је полазна тачка увек био покушај да се разбије политичко јединство нашег радног народа — доживели су сви до једнога неуспехе. НФ Београда је данас после успешно пребројене две године Петогодишњег плана постао чвршћи него икада, без обзира што су из њега отпадали у појединим тежим ситуацијама неки шпекуланти или колебљивци. У идућим борбама за извршење Петогодишњег плана то јединство биће нам потребније него икада и зато је и даље основни политички задатак наше партиске организације да се бори за даље проширење и идејно учвршћење НФ-а кроз његову активизацију у социјалистичкој изградњи.

Затим је друг Рато Дугоњић говорио о раду синдикалних организација на испуњењу плана у производњи, о раду установа, о борби партиске организације Београда за подизање животног стандарда радних људи, па је прешао на инвестициони план за 1949 годину и поред осталог рекао:

Радно претседништво Треће партиске конференције Београда

План инвестиција за 1949 годину

— Београд је престоница Југославије и његовом подизању посвећују посебну пажњу ЦК КПЈ, и наша Савезна влада и лично друг Тито. За решавање свих крупних питања његове изградње они пружају Београду своју непосредну помоћ. Исто тако о изградњи Београда води свакодневну бригу и ЦК КПС.

То се на првом месту огледа у доношењу одлуке Савезне владе да се отпочне са изградњом новог дела града на левој обали Саве, који треба да буде изграђен напоредо са реконструкцијом постојећег Београда, као потпуно савремен социјалистички град.

Помоћ Савезне владе се огледа у великим инвестицијама које ће се уложити у Београду ради реконструкције и развитка железничког саобраћаја, затим речног пристаништа и бродоградилишта, чиме ће се Београду отворити могућности развитка као великом граду.

Најзад, у Београду ће бити уложене врло велике инвестиције у корист животног стандарда које ће имати непосредног утицаја на начин живота сваког човека у Београду и учиниће да се може, по речима друга Тита на Другом конгресу КП Хрватске „...већ данас и под данашњим условима показати бар мало социјалистичког живота нашим радним људима, ту где они раде“.

Директиве друга Тита о основним питањима која треба решавати у 1949 години нашле су одраза и у инвестиционом плану Народног одбора Београда, као и осталим инвестицијама које ће се извршавати у Београду.

Инвестициони план Народног одбора Београда за 1949 годину износи 3.610 милиона динара. Поред тога савезни и републикански ресори као и Армија инвестираће око 5,5 милијарди, што значи да ће идуће године укупне инвестиције у Београду износити око 9 милијарди динара. На овај начин биће постигнут потпуно правилан темпо извршења Петогодишњег плана Београда.

Који ће се основни задаци решити инвестицијама у 1949 години?

1. Решиће се једно од главних питања железничког транспорта у Београду — изградња нове заобилазне пруге за терет који није намењен Београду. То ће омогућити несметани довоз материјала за изградњу Београда у идућим годинама и олакшати транспорт уопште. У исто време отпочеће се да се гради још један железнички и један пешачки мост на Сави као и тунели за ново дефинитивно решење београдског саобраћаја.

2. Овим инвестиционим планом наставиће се изградња Панчевачког Рита започета 1948 године — господарских зграда, станова за раднике, канала, пруга и путева и у то уложити око 800 милиона динара. На тај начин ће Рит већ 1949 године у великој мери да задовољава потребе Београда у поврћу.

3) По плану инвестиција 1949 године у Београду треба да се изгради 8.700 станова, што значи више него што је учињено за 3 године најјаче станбене изградње у Београду у предратној Југославији од 1938 године до 1940 године. Поред савезних републиканских ресора и Народног одбора Београда, инвеститори ће бити за овај број станова великим делом предузећа, која ће градити станове за своје раднике. Поред тога треба нагласити да ће у идућој години бити у изградњи око 1800 нових канцелариских просторија у центру, а завршиће се 2.500 почетих у 1948 години, чиме ће се не само олакшати рад нашим службеницима него и добити извесни станови који су заузети од установа.

4. Идуће године ће се почети изградња Универзитетског центра са становима за око 8.000 студената, што ће олакшати подизање неопходних кадрова стварајући боље услове за њихово школовање.

5) 295 милиона уложиће се за механизацију и транспорт у грађевинарству а за развијање индустрије грађевинског материјала 216 милиона. Тиме ће се ударити солидни темељи нашој грађевинској оперативи за следеће године.

6) У трговину и локалну индустрију инвестираће се 428 милиона за проширење мреже продавница државних ресторана, за уређење пијаца, као и за развијање производње предмета за широку потрошњу.

7) Уз разне комуналне инвестиције за побољшање локалног саобраћаја, за водовод канализацију и друге комуналне објекте уложиће се 738 милиона динара.

Међу комуналним инвестицијама треба истаћи посебно инвестиције у градски путнички саобраћај. Савезна влада решила је да се Београду омогући увоз 125 аутобуса, 30 тролејбуса и 58 трамваја у 1949 години чиме ће се парк повећати од садашњих 136 кола (просечни број кола способних за рад) на 349 или за 157 од сто. Сем тога градски народни одбор градиће фабрику трамваја. Овим мерама биће коренито измењена ситуација у погледу локалног путничког саобраћаја у Београду.

За просветне, здравствене и социјалне објекте уложиће се 240 милиона динара.

То је у основним цртама план инвестиција Народног одбора Београда за идућу годину. Он је у сагласности са општим планом да се идуће године првенствено изграђују објекти тешке индустрије, рударства, саобраћаја, станова.

Уз то треба нагласити да идућа година са својом огромном грађевинском делатношћу значи и крупан корак у реконструкцији Београда. Већ идућа година показаће складни развитак старог и новог Београда. У Новом Београду поред наставка градње репрезентативних зграда изградиће се велики број станбених зграда. У старом Београду поред станбених зграда око предузећа и на периферији неће се запостављати центар, у коме ће се изградити један број канцелариских и станбених зграда ко је треба да промене његов изглед. Због овога се поставља и пред наше пројектанте задатак да више но до сада обрате пажњу на квалитет својих пројеката.

План је огроман. Да ли имамо снаге за његово извршење? Имамо, али под извесним условима.

1) Мора се спровести максимална мобилизација партиске организације, синдиката, Народног фронта и омладинске организације у борби за извршење плана. Ниједно партиско руководство, ниједна основна организација, ниједан комуниста не сме ју да заборави какве ћемо тешкоће морати да пребродимо и напоре да уложимо да би испунили план. Зато морају непрестано да стоје на челу маса у борби за његово извршење, да буду политички мобилизатори који ће знати да политички објасне и повежу свакодневне задатке на испуњењу тога плана са његовим испуњењем у целини и са борбом за изградњу социјализма, у чему овај план претставља крупан корак напред.

(Наставак на другој страни)

О досадашњем раду, и будућим задацима партиске организације Београда

(Наставак са прве стране) 1

2) Испуњење овако великог плана претпоставља тачно и детаљно разрађене оперативне планове на свим секторима и њихово равномерно извршење у појединим периодима. Не може се ни говорити о потпуном испуњењу плана, ако се на време и равномерно не буду извршавали планови производње и транспорта грађевинског материјала. Испуњење овога плана захтева од нас да знатно усавршимо нашу сада још примитивну евиденцију која ће нам омогућити да свакодневно пратимо испуњење плана, да откривамо слабости и да их ликвидирамо.

3) Испуњење овогодишњег плана захтева најстрожију гвоздену планску дисциплину и најстрожију одговорност за оне који би ту дисциплину покушали да наруше.

4) Испуњење овако великог плана захтева организационо побољшање у раду народних одбора и њиховог апарата, а нарочито поверништва грађевина, грађевинских предузећа, као и индустрије грађевинског материјала.

Пред нашом грађевинском оперативом идуће године стоји задатак да изврши инвестиције од којих на грађевинске радове отпада 8.194 и то на високоградњу 6.145 милиона, а на ниску градњу 2.049 милиона.

Грађевинска предузећа направила су ове године известан напредак у раду. Претходним испитивањем земљишта, правилнијим распоредом стручњака и квалификованих радника, увођењем радних налога, новом организацијом градилишта, организовањем грађевинске инспекције итд., побољшани су како организација посла тако и квалитет радова Међутим, тај проблем још није до краја решен, а нарочито је слаб квалитет занатских радова.

У 1948 години ми нисмо обратили довољно пажњу грађевинарству у погледу давања кадра и у погледу рада са грађевинским радницима иако смо имали посебан партиски комитет грађевинских радника.

Ове године поред низа задатака које треба извршити кроз грађевинску оперативу, на побољшању организације рада и коришћења механизације и радне снаге, партиска организација треба да реши следеће задатке:

1. Да да на рад у грађевинарство потребан број комуниста.

2. Да боље но у 1948 години организује рад са грађевинским радницима, нарочито преко синдиката који је ове године недовољно радио на њиховом културном и политичком подизању.

3. Да поведе више брига о положају грађевинских радника: о смештају, исхрани и одећи, благовременом и правилном исплаћивању, од чега зависи и њихов ефекат рада и сталност на послу.

4. У исто време треба још више заоштрити борбу против разних непријатељских елемената из редова бивше буржоазије који су се увукли нарочито у администрацију грађевинских предузећа одакле су и 1947 године и 1948 године вршили саботажу и злоупотребе где год су могли, ширили неверицу у све оно што би могло да побољша рад и на све могуће начине успоравали темпо изградње.

5. Организације Народног фронта морање и ове године и то још у ширем обиму него 1948 године да учествују у изградњи добровољним радом, који нам је и до сада омогућавао да извршавамо инвестиционе задатке.

6. Партиске организације предузећа и установа за чије се потребе инвестиције врше морају се ангажовати у пуној мери за извршење и убрзање рада на инвестицијама, пружајући помоћ и добровољним радом и превозним средствима и вршећи непосредно свакодневну контролу над извршењем радова.

7. Читава грађевинска оператива и партиска организација грађевинских радника морају уложити своје снаге за најшире увођење новог начина зидања, по коме је ове године радила свега једна трећина радника, а затим за проширење и усавршавање монтажног начина грађења и других новина у грађевинарству које су се већ показале као добре.

О народним одборима

— У борби за изградњу Београда, извршење плана подизања животног стандарда и плана локалне привреде уопште, главне задатке имаће да решавају народни одбори — градски и рејонски.

У досадашњем раду на учвршћењу народних одбора постигнути су крупни резултати. Они су се учвршћивали развијајући тековине наше народне револуције, кроз свакодневну борбу против експлоататорских елемената и решавајући многа тешка питања обнове и изградње.

У Програму КПЈ, у задацима КП по питању народне власти на прво место ставља се задатак: „учвршћење и изградња народне власти (народних одбора, народних скупштина) као оруђа радног народа у борби за изградњу социјализма".

Када погледамо кроз овај задатак рад наших народних одбора, код њих можемо да видимо извесне недостатке, иако народни одбори у Београду данас по своме саставу одговарају том захтеву, јер у Градском народном одбору Београда од 200 одборника 140 су чланови КП, а у рејонским народним одборима од 456 одборника 292 су чланови КП.

Која су главна питања решавали у своме досадашњем раду народни одбори у Београду, какве су резултате постигли и који су недостаци и главни задаци у том погледу пред нашом партиском организацијом?

Народни одбори као органи власти средили су свој рад и правилно функционишу. Углавном се редовно одржавају заседања народних одбора, на којима се претресају најважнија питања рада одбора: план и буџет, извршење инвестиција, снабдевање, стамбено питање, рад апарата са публиком итд.

У току 1948 године три пута су држани у Београду зборови бирача, на којима су подношени извештаји народних одбора о плану за 1949 годину, о снабдевању и о раду здравствене службе. У народним одборима образују се групе одборника са задатком да проуче и помогну рад извршних одбора у појединим гранама управе и локалне привреде.

Искуство београдске партиске организације на изградњи власти говори да наша власт не би до сада могла извршавати своје задатке у борби против капиталистичких елемената, у обнови порушене привреде итд., да се одмах од свога стварање 1944 године наши народни одбори нису ослонили на широку мрежу актива, савета итд. исто тако искуство говори да чим је попустила пажња партиске организације бирократски дух је надвладао и претворио сав тај моћни ослонац на масе у безживотне извршиоце неких административних наређења. Овде стоји задатак пред нашим партиским организацијама у предузећима и установама као и пред синдикалним форумима да убудуће правилно политички васпитају радне људе у погледу њихових права и дужности према својој власти.

Пошто је изнео главне задатке који стоје пред партиском организацијом Београда у погледу даљег учвршћења народне власти, друг Рато Дугоњић је говорио о раду масовних организација.

Говорећи о раду Народног фронта у Београду, он је, између осталог, рекао:

О Народном фронту

— Народни фронт у Београду је израстао у снажну организацију чије је чланство у основи усвојило програм наше Партије са јединственим фронтовским руководством у којем се не осећа више ни трага неке партијске коалиције, са добро организованом мрежом основних организација, секција, радних бригада итд. Треба нагласити да се ни у градском одбору НФ ни у рејонским одборима НФ не осећа више ни трага од покушаја да се спроводи нека посебна линија, неке посебне грађанске партије чему су много допринели чланови Фронта који су некада били у тим партијама а, који су схватили потребу јединства у борби за остварење социјализма. Данас се пре може рећи да има секташтва у односу на поштене, добронамерне чланове Фронта, него да се кроз руководства Фронта покушава да провуче нека политичка линија туђа радном народу.

Друг Дугоњић је изнео затим резултате рада Фронта па је наставио:

— Који је основни задатак наше Партије у односу на Фронт ове године? Основни задатак остаје мобилизација маса за извршење Плана, борба да јединство радничке класе и осталих радних људи постаје све чвршће, да се и даље кује кроз свакодневни рад на испуњењу Плана и кроз широко разгранато идеолошко и политичко васпитање чланова НФ-а. Ништа погрешније не би било него схватити да је јединство које је постигнуто потпуно довољно и учвршћено једном за свагда, те да на њему не треба више радити.

Наша земља налази се непосредно под ударцима ратнохушкачке пропаганде империјалистичких провокатора који покушавају да деморалишу и демобилишу наше људе на разне начине, преко разних канала, и да нам отежавају извршење Петогодишњег плана. У исто време наша социјалистичка офанзива коју водимо на широком фронту, неминовно заоштрава и отпор класног непријатеља у земљи који покушава и који ће све више покушавати да нађе макар какав масован ослонац. Зато је потребно развити најшири политички рад у НФ-у, непрестано објашњавати како перспективу наше борбе тако и смело износити тешкоће на које ћемо на том путу наилазити, борити се да буде што мање колебања код оних који су склони колебању, нарочито код средњих слојева.

У исто време када је у писмима ЦК СКП (б) и резолуцији Информбироа написана смешна тврдња да се Партија расплињава у НФ-у, ми смо у Београду држали саветовања комуниста по питању рада НФ-а где се као главна грешка констатовала недовољна брига основних партиских организација о раду основних организација НФ-а. На тим саветовањима се констатовало да велики број комуниста не учествује свакодневно активно у раду основних организација НФ-а, да је одвојен од њих, да је дакле грешка у одвајању а не у утапању и да ту грешку треба решити одмах и тим појачати савез радног народа, а не распуштати Фронт и слабити савез радничке класе и КП са осталим трудбеницима, као што је препоручивала резолуција. Та је грешка у основи преовладана и наша партиска организација, у овој години ради огромне важности Фронта, мора до краја да се заложи на јачању Фронта и на његовој политичкој и организационој активности у извршењу плана.

После тога је друг Рато Дугоњић говорио о раду Антифашистичког фронта жена, Народне омладине, о раду партиске организације на Универзитету, па се осврнуо на клеветничку кампању против наше земље. Он је између осталог, рекао:

О кампањи против наше земље

На крају хтео бих неколико речи поводом резолуције Информбироа. О самој резолуцији мислим да није потребно говорити, јер се наша партиска организација недвосмислено изјаснила шта мисли о лажима које су у њој написане, и својим радом показала да је нико неће моћи скренути с пута изградње социјализма и одвојити од нашег ЦК и нашег друга Тита.

Ја бих хтео рећи неколико речи о томе какве је облике узела кампања против народа Југославије која је започета резолуцијом. Ви сте чули из говора наших руководиоца у Скупштини да су неке земље противно свим принципима не само комунистичког морала, него и обичајима који владају у свету, прекршавале уговоре и на тај начин покушавају да отежају изградњу социјализма у нашој земљи и стварају непредвиђене тешкоће побољшању живота наших радних људи који се натчовечанским напорима залажу у борби за своју бољу будућност.

Такве нечасне методе на привредном пољу прате и покушаји да се деморалишу наши људи политичком пропагандом која долази из земаља народне демократије.

У листу „За чврст мир и народну демократију" од 1 децембра 1948 године изишао је поново чланак о Југославији под потписом Пухлова. У њему је изнесен читав низ неистина о стању у Југославији. Те неистине саме по себи ништа се не разликују од сличних неистина које су у задње време изношене о Југославији и не би вредело ради њих освртати се на писање органа Информбироа. Међутим, читава тенденција чланка је карактеристична за начин како би наши критичари желели да докажу да имају право и показују у какво су се блато срозали.

У чланку се тврди да је план у првом полугодишту испуњен свега са 31 од сто, да је авантуристички и да се неће испунити. Каже се да се на Новом Београду план исто тако не испуњава, да се ради споро итд.

У чланку се тврди да је наш План у првом полугодишту испуњен свега са 31%, да је авантуристички и да се неће испунити. Каже се да се на Новом Београду план исто тако не испуњава, да се ради споро итд.

О највећој омладинској акцији, изградњи аутопута „Братство—јединство", каже се дословно следеће:

„Таква ситуација приморава Ранковића да прибегава посебним мерама ради попуне редова „добровољаца" на изградњи. Тако је ноћу између суботе и недеље, 28 августа ове године, у Београду (других дана у другим градовима) извршена рација. Сви млади људи који су за време рације задржани, а који нису имали докумената да су запослени, ухапшени су и под стражом послани на грађење аутостраде Београд—Загреб". (Смех и негодовање у дворани).

Говорећи о планирању писац чланка каже дословно ово:

„Преступнички авантуризам у планирању води томе да саграђене зграде предузећа месецима чекају уређај".

После низа сличних тврдњи, чланак завршава оценом наше Партије:

„Специјално створене комисије спроводе појачано чишћење Компартије. У састав комисија, упоредо са члановима Партије, улазе и нечланови Партије — чланови Народног фронта". (Чују се гласови: Срамота!)

„На све ове тврдње појединачно, рекао је друг Дугоњић, није потребно одговарати, јер је истина позната не само сваком комунисти, него и сваком радном човеку наше земље. Али зато је потребно подвући шта се хоће рећи овим чланком и сличним чланцима и говорима. Линија која је изнесена у чланку срачуната је у првом реду за спољну употребу, да сакрије пред радним масама и комунистима у иностранству праву слику о стању у Југославији и југословенској Компартији. Када се каже да Аутопут граде осуђеници, онда тиме хоће да се прикаже да ту нема никаквог омладинског полета нити икаквих омладинских акција, да су то радови који се изводе под притиском кундака. Такве клевете о нашој херојској омладини нисмо читали ни у најзагриженијим листовима империјалистичке штампе".

Ево шта даље кажу о том авантуризму:

„Авантуризам у планирању води ка исцрпљењу резерви, а недостатак материјала специјалиста и рђаво обезбеђење намирницама изазивају улудо трошење снаге и замарање радника".

Изгледа да нико више него наши критичари не би волео да ми заборавимо науку Маркса, Енгелса, Лењина и Стаљина, да заборавимо Историју СКП(б) и како се стварао социјализам у Совјетском Савезу. Ми добро знамо какве је све муке и тешкоће преживео совјетски народ у својој борби за социјалистичку изградњу, ми смо се на његовом примеру учили како се савлађују тешкоће, и да без оштре жестоке борбе не може бити победе новог социјалистичког друштва. То су нас учили Лењин и Стаљин. Међутим, Пухлов учи другачије. Он каже: социјализам то је авантуризам. Херојски подвизи радничке класе и радног народа на дизању производности рада то је исцрпљавање. Пред тешкоћама треба клекнути, а не савладавати их. Добро је да такве савете није слушао совјетски народ, јер би му сада у Москви седели Немци. Уосталом совјетски народ је слушао доста таквих саветодаваца који су му саветовали да се одрекне борбе за социјализам. Међутим, како нам је познато он је све такве савето давце послао или на стрељање или у Сибир.

Изгледа да су критичари из Информбироа заборавили једну основну ствар — наиме да комунисти Југославије нису сковани од каквог друкчијег материјала него бољшевици. Наша Партија се није стварала у канцеларијама кроз неке политичке комбинације. Она се ковала у ватри илегалне борбе, у затворима, и тамницама, у жестокој ватри устанка и народне револуције, у жестокој ватри борбе за изградњу социјалистичког уређења, уз огорчену борбу против капиталистичке класе. А тако је Партија васпитавала и читав радни народ, нашу радничку класу и нашу славну омладину и читав Народни фронт.

Комунисте Југославије, а ни наше радне људе није могуће уплашити тешкоћама.

Ми смо пре неколико дана слушали о резултатима наше борбе који су испунили поносом сваког нашег човека. Ми смо видели да је наша Партија отклонила и победила не само обичне нормалне тешкоће и сметње него и оне сметње које су нам дошле са стране одакле се нисмо надали. Али ми уз то кажемо да у марксизму нема принципа који би могао да оправда ометање народа као што су народи Југославије, да изграђују социјализам. Нама није свеједно хоћемо ли победити у овој борби коју водимо, јер се ради о победи принципа марксизма - лењинизма, јер се ради о будућности наше земље, о томе хоћемо ли остати неразвијени или ћемо постати јаки, о томе хоћемо ли после свих мука које смо претрпели у рату и обнављајући нашу опустошену земљу, доживети благостање или не.

Наша Партија упркос свих препрека ослоњена на јединствени радни народ, чврсто корача тим путем. Јединство наше Партије никада није било чвршће него данас, поверење Партије у Централни комитет и нашег друга Тита никада није било веће него данас, упркос свим критичарима и ради тих критичара. Принцип бољшевичке самокритике не важи само за мале земље као што је например, Југославија, него и за велике и ми верујемо да ће тај принцип напослетку победити, јер верујемо да марксизам - лењинизам не може бити поражен.

НЕКА ЖИВИ НАША СЛАВНА ПАРТИЈА НА ЧЕЛУ СА НАШИМ НАЈБОЉИМ ДРУГОМ — НЕПОКОЛЕБЉИВИМ БОРЦЕМ ЗА ДАЉИ ПРОЦВАТ НАШЕ СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ ДОМОВИНЕ — ЈОСИПОМ БРОЗОМ ТИТОМ!

НЕКА ЖИВИ ЦК КПЈ!

НЕКА ЖИВИ ЦК КПС!

ЖИВЕЛА III ПОСЛЕРАТНА КОНФЕРЕНЦИЈА ПАРТИСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ БЕОГРАДА!

Из организационог извештаја друга Драгомира Николића

Извештај о организационом раду београдске партиске организације поднео је Аца Николић који је између осталог рекао:

„Од друге послератне месне партиске конференције до првог децембра 1948 године наша партиска организација повећала се за 15.473 члана КП, тако да данас броји без радничких бригада 27.302 члана и 3.400 кандидата КП. Омасовљење наше партиске организације дошло је једним делом услед пријема великог броја нових чланова Партије у нашу организацију и другим делом као и доласком чланова са стране у савезне и републиканске установе и предузећа. Социјални састав партиског чланства изгледа овако: радника 31,41 од сто, намештеника 35,98 од сто, студената 19,60 од сто и сељака 7,56 од сто. Просечан стаж партиског чланства износи две године и седам месеци." Говорећи о основним партиским организацијама, друг Николић је рекао да се стварањем нових основних партиских организација и спроведеном реорганизацијом на бази статута КПЈ број основних организација повећао од друге послератне месне партиске конференције од 520 на 983. За исто време повећао се број бироа основних партиских организација од 39 на 339. Стварањем бироа у свим већим предузећима и установама и неким другим организацијама повећао се број руководећег партиског кадра који ради непосредно у основним партиским организацијама, што је, поред помоћи ЦК и осталих комитета условило боље руковођење и уношење више система у раду.

У току 1948 године уздигнуто је 450 другова и другарица за секретаре и чланове бироа основних партиских организација. У апарат месног, рејонских и осталих комитета уздигнуто је 188 другова и 48 у рејонске и остале комитете, за чланове МК СКОЈ-а уздигнуто је 5, а за инструкторе МК СКОЈ-а и чланове РК СКОЈ-а 37 другова.

Кроз нижу тромесечну партиску школу при ЦК КПС и МК прошао је 161 друг и другарица, у партијској школи ЦК КПЈ и ЦК КПС налази се 30 другова, кроз синдикалне школе прошло је 114 другова.

Постигнути су видни успеси и у подизању идеолошког нивоа партиског чланства и радних маса уопште, побољшао се агитациони рад и проширила мрежа агитатора на већину предузећа и све основне организације Фронта. Стварањем Савеза културно-просветних друштава партиска организација је узела чвршће у своје руке питање културно - месовног рада. Месни комитет и читава партиска организација посветили су озбиљну пажњу раду на идејном васпитавању партиског чланства. Широка мрежа вечерњих партиских курсева, семинара и предавања обухватила је највећи део чланова, кандидата и комунистичких омладинаца и пружила им могућност да упознају основне ствари из марксизма - лењинизма. Најразвијенија форма идеолошког рада јесу вечерњи партиски курсеви које је крајем јуна 1948 године завршило 5.040 чланова Партије, 645 кандидата и 2.450 чланова СКОЈ-а. На 400 разних предавања марксизма - лењинизма учествовало је у току прошле године око 12.000 чланова и кандидата.

Осврнувши се са неколико речи на резолуцију Информбироа друг Николић је казао поред осталог:

„Партиско чланство се научило да о онима који са позиције резолуције Информбироа нападају нашу Партију и покушавају чи на резолуцију Информбироа изградњу види непријатеља без обзира на то што се покрива лажним „марксистичким плаштом". Нека се Информбиро поноси са оваквим „здравим елементима". У нашој Партији, која се руководила и руководи лењинско - стаљинским учењем у изградњи партије новога типа, нема месте класном непријатељу.

Основни задатак који сада пред нама стоји као услов даљег јачања и подизања наше партиске организације и њене успешне борбе за изградњу социјализма јесте питање идеолошког васпитања партиског чланства. Решавањем овог питања решићемо и омогућити решавање и свих других проблема. Задаци који пред нама стоје нису лаки, али су остварљиви. Наши досадашњи успеси гранитно јединство наше Партије и тврда вера у победу социјалистичке изградње у коју нас смело и сигурно води наш ЦК КПЈ на челу са другом Титом, гарантија су да ћемо остварити све задатке".

Крај говора друга Аце Николића присутни делегати поздравили су устајањем и дуготрајним овацијама маршалу Титу и Централном комитету.

„20 ОКТОБАР"

добио је нов број текућег рачуна код Народне банке

1—9060386

(Наставак са друге стране) 2

На Трећој градској партиској конференцији Београда изабран је Градски комитет Комунистичке партије Србије за Београд и Ревизиона комисија.

Чланови Градског Комитета КПС за Београд су следећи другови:

Изабрани чланови Градског комитета КПС за Београд

АНДРЕЈЕВИЋ СРБИСЛАВ рођен 1919 год., Србија, пре рата радник, члан СКОЈ-а од 1937 год., члан КП од 1938 год. Последња партиска функција секретар ОК Крушевац.

БОШКОВИЋ МОМИР, рођен 1913 год., Србија, пре рата радник, члан КП од септембра 1940 год. Последња партиска дужност члан бироа МК Београда.

БОБИЋ НИКОЛА, рођен 1910 год., Хрватска, пре рата радник, члан Партије од октобра 1942 год. Последња партиска функција чл. бироа Месног комитета Београда.

БУБАЛО-ШИЈАН МИЛЕНА, рођена 1920 год., Сплит, Хрватска, пре рата радница, члан Партије од 1940 год. Последња партиска функција члан пленума Месног комитета Београда.

ВЕСЕЛИНОВ СТАНКА, рођена 1920 год., Србија, пре рата ученица, члан Партије од маја 1939 год. Последња партиска функција члан бироа Месног комитета Београда.

ВАНИЋ МИРКО, рођен 1908 год., Хрватска, пре рата радник, члан Партије од 1936 год. Последња партиска функција члан бироа Месног комитета Београда

ВОЈИНОВИЋ НИКОЛА, рођен 1924 год., Србија, пре рата радник, члан Партије од 1942 год. Последња партиска функција политички секретар Петог РК и члан пленума Месног комитета Београда.

ВУЦЕЛИЋ ВОЈА, рођен 1921 год., Хрватска, пре рата металски радник, члан Партије од 1944 год. Последња партиска функција орг. секретар Месног комитета СКОЈ-а Београда.

ДУГОЊИЋ РАТО, рођен 1916 год., Босна и Херцеговина, пре рата правник, члан Партије од 1937 год. Последња партиска функција полит. секретар Месног комитета Београда.

ДАЦИЋ РАШО, рођен 1913 год., Црна Гора, пре рата радник, члан Партије од јула 1941 год. Последња партиска функција члан Орг. инструкторског одељења Месног комитета Београда.

ЂУРИЋ СЛАВКА, рођена 1919 год., Хрватска, пре рата студент медицине, члан Партије од марта 1941 год. Последња партиска функција члан Пленума Месног комитета Београда.

ИВКОВИЋ ВУЧКО, рођен 1913 год., Србија, пре рата радник, члан Партије од августа 1941 год. Последња партиска функција полит. секретар Шестог РК Београда.

ЈОВАНОВИЋ ЗАГОРКА, рођена 1920 год., Србија, пре рата студент, члан Партије од 1940 год. Последња партиска функција члан пленума Месног комитета Београда.

ЈАЊИЋ ТИХОМИР, рођен 1914 год., Србија, пре рата правник, члан партије од 1942 год. Последња партиска функција члан пленума Месног комитета Београда.

ЈОВАНОВИЋ МИЛКА, рођена 1917 год., Хрватска, пре рата радница, члан Партије од марта 1940 год. Последња партиска функција орг. секретар Првог РК Београда.

ЈОВАНОВИЋ МИРАШ, рођен 1919 год., Црна Гора, пре рата намештеник, члан Партије од јула 1942 год. Последња партиска функција полит. секретар Четвртог РК Београда.

ЈАНКЕС ИВА-МАЈА, рођена 1920 год., Хрватска, пре рата студент агрономије, члан Партије од 1939 год. Последња партиска функција инструктор Месног комитета Београда.

КАРАИЧИЋ НЕДЕЉКО, рођен 1912 год., Србија, пре рата радник, члан Партије од 1939 год. Последња партиска функција члан ПК за Србију.

ЛАЗАРЕВИЋ СВЕТОЛИК, рођен 1910 год., Србија, пре рата правник, члан Партије од априла 1941 год. Последња партиска функција члан пленума Месног комитета Београда.

ЉУМОВИЋ ВУКСАН, рођен 1914 год., Црна Гора, пре рата правник, члан Партије од јануара 1939 год. Последња партиска функција члан пленума Месног комитета Београда и полит. секретар комитета савезних установа.

МАНОЈЛОВИЋ БОЖИДАР, рођен 1922 год., Србија, пре рата ученик, члан Партије од 1941 год. Последња партиска функција члан бироа Месног комитета Београда.

МИХИЋ ЉУБИЦА, рођена 1922 год., Босна и Херцеговина, пре рата учитељица, члан Партије од децембра 1940 год. Последња партиска функција члан пленума Месног комитета Београда.

МАТИЋ ЂОРЂЕ, рођен 1918 год., Србија, пре рата радник, члан Партије од 1939 год. Последња партиска функција члан пленума Месног комитета Београда и полит. секретар Седмог РК Београда.

НИКОЛИЋ ДРАГОМИР, рођен 1920 год., Србија, пре рата студент технике, члан Партије од 1941 год. Последња партиска функција орг. секретар Месног комитета Београда.

НИКЕЗИЋ МАРКО, рођен 1921 год., Србија, пре рата студент технике, члан СКОЈ-а од 1939 год., члан Партије од 1940 год. Последња партиска функција члан бироа Месног комитета Београда.

ПОПОВИЋ СВЕТА, рођен 1921 год., Босна и Херцеговина, пре рата ученик, члан Партије од 1942 год. Последња партиска функција члан бироа Месног комитета Београда.

ПУРИЋ ДАНИЛО, рођен 1923 год., Србија, пре рата ученик, члан Партије од 1941 год. Последња партиска функција члан Месног комитета Београда и полит секретар Универзитетског комитета.

САРИЋ ЈУРЕ, рођен 1917 год. Босна и Херцеговина, пре рата радник, члан Партије од 1939 год. Последња партиска функција члан бироа Месног комитета Београда.

СТАНИЋ РОДОЉУБ, рођен 1920 год., Србија, пре рата намештеник-техничар, члан Партије од 1941 год. Последња партиска функција члан Грађевинског комитета.

ТОМИЋ БОЖИДАР, рођен 1914 год., Србија, пре рата радник, члан Партије од марта 1943 год. Последња партиска функција полит. секретар Месног комитета Земуна.

ФИЛИПОВИЋ МИОДРАГ, рођен 1923 год., Србија, пре рата радник, члан Партије од новембра 1940 год. Последња партиска функција полит. секретар Трећег РК Београда.

Просечан стаж чланова МК износи 7 година и 6 месеци. Социјални састав: 15 радника и 16 интелектуалаца. Национални састав: Срба 24, Хрвата 4 и Црногораца 3.

Чланови Ревизионе комисије

БОЈОВИЋ ВОЈИМИР, рођен 1909 год., Србија, пре рата радник, члан Партије од октобра 1940 год. Последња партијска функција полит. секретар II РК Београда.

БОБИНАЦ МИЛКА, рођена 1915 год. Хрватска, пре рата радница, члан Партије од фебруара, 1942 год. Последња партијска функција члан Месног комитета Земуна.

ЈОВАНОВИЋ ЗАГА, рођена 1920 год., Србија, пре рата студент медицине, члан Партије од 1940 године. Последња партијска функција члан пленума Месног комитета Београда.

СТАМАТОВИЋ ЈОВАН, рођен 1921 године, Србија, пре рата радник, члан Партије од новембра 1940 године. Последња партијска функција политички секретар VII РК Београда.

СВИЛАРИЋ СТОЈАН, рођен 1922 године, Србија, пре рата земљорадник, члан Партије од фебруара 1942 год. Последња партијска функција организациони секретар комитета Новог Београда.

ХАШИНБЕГОВИЋ СЕЛМО, рођен 1918 године, Србија, пре рата студент права, члан Партије од априла 1941 године. Последња партијска функција организациони секретар комитета савезних установа.

ШЕКС ИВАН, рођен 1908 године, Хрватска, пре рата радник, члан Партије децембра 1944 године. Последња партијска функција политички секретар фабричког комитета Раковице.

Телеграм Треће послератне партиске конференције Београда другу Јосипу Брозу-Титу

Драги друже Тито,

Ми делегати III послератне београдске партиске конференције у име свих комуниста Београда, шаљемо Теби, нашем мудром руководиоцу и учитељу, борбене комунистичке поздраве и изражавамо Ти безграничну љубав и поверење

Ми се са поносом осврћемо на пут који је наша партиска организација, на челу радног народа Београда, прешла од свог формирања до данас. То је пут жестоке борбе против ненародних режима у старој Југославији, несебичне херојске борбе у току Народно-ослободилачког рата и самопрегорног рада на остварењу задатака које пред нашу партиску организацију и све трудбенике Београда постављају Петогодишњи план и интереси наше социјалистичке домовине. Ми смо поносни што смо у досадашњем раду наше партиске организације часно испунили задатак револуционарне авангарде радног народа Београда, задатак који си нам поставио Ти, друже Тито.

Друже Тито, ми осећамо непосредну бригу који Ти и читав Централни комитет посвећујете изградњи Београда да би он постао престоница која ће одговарати новој социјалистичкој Југославији. Наша захвалност за то биће наш појачан рад на испуњавању Петогодишњег плана, појачан рад на учвршћивању наше Партије и наших веза са радним народом нашег града.

Ми Ти овом приликом обећавамо да ћемо се са комунистичком упорношћу и доследношћу борити за јединство редова наше Партије, за њену чистоту и чврстину, онако како си Ти учио нашу Партију.

Ми ћемо уложити све своје снаге на остварењу историских одлука Петог конгреса КПЈ и обећавамо Ти да ћемо и даље ићи неустрашиво у првим редовима борбе за изградњу социјализма.

Живео нам дуго, наш вољени друже Тито, на срећу и добро свих наших народа!

5 јануар 1949 год.
Београд

Делегати III послератне партиске конференције Београда

Телеграм Централном комитету Комунистичке партије Југославије

Са своје III послератне партиске конференције поздрављамо наш славни ЦК КПЈ под чијим су руководством наша Партија и наши народи победоносно прошли Народно ослободилачки рат и народну револуцију и под чијим руководством данас сигурно изграђујемо социјализам у нашој земљи.

Партиска организација Београда била је пре рата један од истакнутих одреда наше Партије у борби против угњетачке буржоазије, у току Народно-ослободилачког рата дала небројене жртве за слободу и срећан живот наших народа, а данас на челу радних маса Београда улаже све своје снаге на извршењу свих задатака које од нас захтевају интереси социјалистичке изградње наше земље уопште и интереси изградње нашега града — престонице наше социјалистичке домовине посебно.

Под руководством наше партиске организације радне масе Београда су достојно извршиле задатке прве и друге године Петогодишњег плана, свесне да је то једини пут у бољу будућност.

У нашем раду било је и слабости и недостатака, које смо, онако како сте нас ви учили, откривали и борећи се против њих учвршћивали и јачали нашу партиску организацију.

Спроводећи одлуке Петог конгреса КПЈ ми вам обећавамо у име свих комуниста Београда, да ћемо заставу наше славне Партије држати чврсто и високо и да ћемо се сви као један заложити да извршимо све задатке које ЦК КПЈ и друг Тито пред нас постављају.

Живела Комунистичка партија Југославије — предводник наших народа у борби за социјализам!

Живео херојски ЦК КПЈ на челу са другом Титом!

5 јануар 1949 год.
Београд

Делегати III послератне партиске конференције Београда

Телеграм Централном комитету Комунистичке партије Србије

Делегати III градске послератне партиске конференције у Београду шаљу вам своје пламене комунистичке поздраве.

Партиска организација Београда под вашим непосредним руководством и уз вашу свакодневну помоћ и бригу постигла је у свом досадашњем раду крупне победе у разбијању класног непријатеља и допринела значајан удео у изградњи наше социјалистичке домовине.

У периоду од II послератне партиске конференције наша се организација бројно удвостручила, тако да данас у Београду нема скоро ниједног предузећа ни установе где не ради основна партиска организација. Постигли смо, такође, крупне резултате и у погледу организационог учвршћења својих редова, што нам је омогућило да још више учврстимо политичко руководство у масовним организацијама.

Комунисти Београда су својим радом успели да окупе око себе радне масе нашег великог града и да часно и са успехом изврше задатке прве и друге године наше Петолетке.

Широке радне масе Београда, васпитаване и руковођене од наше Партије, уједињене у Народном фронту развиле су стваралачку иницијативу и са великом љубављу изграђују свој град и свакодневно стварају све боље услове за лепши, културнији и удобнији живот у њему.

Несаломљиво јединство наше Партије, јединство маса окупљених око ње и наши досадашњи резултати дају нам снагу и гаранцију да ћемо испунити одлуке Петог конгреса КПЈ и све остале задатке које пред нас постављају ЦК КПЈ и ЦК КПС.

Живела Комунистичка партија Србије!

Живео Централни комитет Комунистичке партије Србије!

5 јануар 1949 год.
Београд

Делегати III послератне партиске конференције Београда

Делегати за време рада конференције

ПОВОДОМ ЗЛОНАМЕРНИХ ВЕСТИ О НАЦИОНАЛИЗАЦИЈИ ЗАНАТСКИХ РАДЊИ

Помоћ народних власти занатлијама и перспективе нашег занатства

На саветовању о задацима локалне привреде које је одржано децембра 1947 године у Београду, дата је јасна перспектива даљег развоја занатства и његове улоге у нашој привреди. Истакнуто је да је занатство нама потребно због квалитетности производа, као и због тога што је оно допуна индустрије у оним пословима које индустрија, ма како била развијена, не може да обавља.

У Петогодишњем плану развитка Београда предвиђено је повећање вредности занатске производње. Планом је такође предвиђено и снабдевање занатлија потребним сировинама, алатом, машинама и кредитом. Исто тако је планом постављен задатак да се кроз занатство обезбеди уздизање нове квалификоване радне снаге.

На основу оваквих смерница, које су дате у погледу развоја занатства, народне власти су на почетку у току 1948 године посветиле много више пажње обезбеђењу потреба занатлија у погледу сировина, алата и материјала.

Из непотпуних података за прва три квартала 1948 године се види да је у Београду вредност занатских услуга и занатских производа износила, само за приватни занатски сектор, око 900 милиона динара.

Даљи корак ка побољшању снабдевања занатлија, као основног проблема њиховог рада, је нов начин расподеле материјала. Тако се у току године почело са снабдевањем занатлија преко набавно - продајних задруга. Закључно са 1 октобром 1948 године, у овим задругама је било укључено 80,26 од сто свих занатлија. Укупна вредност материјала, подељеног преко набавно - продајних задруга, износи 75,559.000 динара или 53,3 од сто од укупног материјала кога су занатлије употребиле. Међутим, уколико се набавно - продајне задруге више ангажују на добављању сировина из локалних извора, снабдевање ће преко њих бити утолико боље.

Мада питање снабдевања није потпуно решено, нарочито што се тиче ситног потрошног алата и материјала, оно је у великој мери побољшано и стално се побољшава. Ако се овоме дода да су поједине занатлије, примајући посао, примале и материјал од наручиоца, онда се може закључити да, нарочито за поједине гране занатства, питање снабдевања материјалом није био тежак проблем.

Народна власт је у току године обезбедила и потребне кредите занатлијама. Тако је за набавно - продајне задруге занатлија био одређен кредит од 16,5 милиона динара, док је само за занатлије било одређеног кредита у износу од 31,897.000 динара. Ове кредитне могућности је искористио врло мали број занатлија.

Из ових података се види да се током 1948 године учинило знатно више у помоћи занатлијама. Ови резултати такође показују доследну политику народних власти у Београду на помагању занатства.

Но и поред ових резултата, има извесних појава које коче правилан развој занатства. Преузимање приватних трговачких радњи, извршено у току године, изазвало је извесну узнемиреност код занатлија и „страх од национализације". Овај страх није дошао услед тога што се отпочело са некаквим ликвидирањем занатских радионица већ због тога што су занатлије потпале под утицај разних трговаца — шпекуланата, који су хтели да преузимање приватних трговачких радњи претпоставе као почетак „национализације занатства". Због тога је било случајева да су поједине занатлије вршиле продају алата, па и неколико случајева продаје комплетних радионица.

Када је преузимање приватних трговачких радњи завршено, вести о „национализацији" су почеле да се подгревају обичним измишљањима. Тако се за последње заседање Народне скупштине везивало доношење неког закона о национализацији. Сигурно да ће сама ова лажи разоткрити код многих занатлија сва непријатељска тумачења призредне политике наших народних власти.

С друге стране, треба подвући да је известан број занатлија био кажњен због свог шпекулантског рада. Ове мере народних власти у гоњењу шпекулације нису нове, и шпекулације ће се и надаље гонити, јер је то у интересу не само радних људи код нас, већ и великог броја поштених занатлија.

Када се говори о ставу народних власти према занатству, може се утврдити да је он у многим изјавама и говорима наших највиших партиских и државних руководилаца јасно обележен. Не може се узети за мерило мишљење или поступак неких нижих органа народне власти у Београду, који су потценили улогу занатства или учинили у том погледу неке пропусте. Таквих грешака је вероватно и било, али оне никако не утичу на даљи развој занатства.

Друг Тито је у свом говору поводом доношења Закона о Петогодишњем плану рекао: „Нама је занатств потребно и корисно. Наша индустрија, у многим гранама, још дуго неће задовољити све потребе наших народа, а неке занатске гране се данас још уопште не могу замијенити индустријом. Даље, наше је занатство квалитативно, на високом степену, и ми ћемо га због специфичности неких његових грана помагати, а не кочити његово даље гајење и развитак".

Из овога се јасно види да занатство треба да одигра значајну улогу у изградњи наше земље, у снабдевању грађана разноврсним потребама. Значај занатства је нарочито велики због његовог допунског карактера у односу на индустрију и због вршења разноврсних квалитетних услуга грађанима.

На Петом конгресу КПЈ је такође утврђена политика Партије према занатству. У Програму КПЈ се каже да „Комунистичка партија сматра да је задатак државе радног народа да помаже занатлије". У Програму се такође истиче да је задатак државе да се стара о развијању високог квалитета рада занатлија.

Сваком занатлији мора да буде јасно, да став народне власти према занатству не иде за тим да се занатлије само увере у то да су они потребни нашој привреди. Овај став се огледа у активној помоћи државе занатству, које је у нашој привреди одређени чинилац на кога држава и рачуна.

Говорећи о политичкој припадности занатлија, можемо рећи да су они у свом огромном броју укључени у Народни фронт. Баш због тога организације Народног фронта су дужне да се позабаве много више него до сада, објашњавањем занатлијама свих привредних мера које предузимају народне власти. Међутим организације Народног фронта у Београду се нису довољно ангажовале на овом задатку. С друге стране, Удружење занатлија, са свим својим секцијама, треба да пружи пуну помоћ Народном фронту ради уклањања штетних утицаја разних, занатству непријатељских елемената.

Д. ШОЛАЛИЋ

У ШКОЛАМА ЗА ОПШТЕ ОБРАЗОВАЊЕ РАДНИКА БОЉИ ЈЕ УСПЕХ НЕГО ПО ГИМНАЗИЈАМА

Најбоља је средња: Мешовита школа за опште образовање радника у Земуну

Ових дана је завршен први класификациони период по школама за опште образовање радника, као и у Школи за опште образовање намештеника у Београду. Наставнички колективи ових школа размотрили су резултате рада и утврдили да је залагање свих ученика у овом раздобљу било веће од залагања ученика гимназија и учитељских школа. Најбољи радници и намештеници из предузећа већином су правилно схватили своје задатке у школи, и поред свог залагања у предузећима и установама самоодговорно су се односили према важном задатку — учењу.

У нашој штампи је већ неколико пута писано о „радничким гимназијама". Углавном се писало о радној дисциплини и жељи ученика да у школи што више науче. Мање се говорило о самом учењу и о стварним резултатима ученичког залагања.

У току првог класификационог периода ове школске године, за два месеца рада, ученици школа за опште образовање радника и намештеника, постигли су у учењу значајне резултате. Најбоље резултате, и у учењу и у дисциплини, постигла је Мешовита школа за опште образовање радника у Земуну. У тој школи било је у првом класификационом периоду 63,74% ученика без слабих оцена, 20% ученика са једном слабом, 14,45% ученика са две и три слабе оцене и 1,81% неоцењених ученика. После ове школе у Земуну, најбоље резултате постигла је Прва мешовита школа за опште образовање намештеника. У њој је, у току прва два месеца ове школске године, било 65,27% ученика без слабих оцена, 14,53% са једном слабом оценом, 3,76% ученика са две и три слабе оцене и 16,44% неоцењених ученика. Поред ових двеју школа, добре резултате су постигле Прва и Друга мешовита школа за опште образовање радника. У Првој мешовитој школи за опште образовање радника било је у првом класификационом периоду 59% ученика без слабих оцена, 21,20% ученика са једном слабом, 18,40% ученика са две и три слабе оцене и 1,20% неоцењених ученика. У Другој мешовитој школи за опште образовање радника било је 49,76% ученика без слабих оцена, 34,49% са слабим оценама и 15,75% неоцењених ученика.

Ако се упореде успеси ових школа са успехом по гимназијама може се утврдити да је свест о потреби знања већа код ученика Школа за опште образовање, него код ученика гимназија, као и да су ученици школа за опште образовање одговорнији и упорнији у своме раду. Међутим, успех ученика школа за опште образовање — радника и намештеника може, и треба, да буде још бољи, а то би се постигло када би се предузеле потребне мере, које су до сада делимично кочиле рад и бољи успех.

Један од основних проблема у школама за опште образовање радника и намештеника јесте изостајање ученика са предавања. Том проблему треба убудуће управе предузећа и синдикалне подружнице да посвете много више пажње. Ученици школа за опште образовање често имају радно време у предузећу баш у време одржавања часова, или су, пак, обавезни да остану на радној конференцији, или да обављају неко задужење у подружници, тако да су спречени да оду на предавања. То се није смело дозвољавати, јер, ако је предузеће већ пустило неког ученика у школу, оно му мора омогућити, не претрпавајући га никаквим другим задужењима, да редовно похађа школу. И не само то. Синдикалне подружнице и управе предузећа дужне су да контролишу одлазак ученика у школу и да воде рачуна да ученици никако не изостају из школе. Има предузећа и синдикалних подружница које нису схватиле питање потребе учења својих радника и намештеника, који иду у школу, као питање колектива, већ се понашају као да се то њих ништа не тиче, јер наводно „они за себе уче". Такав неправилан однос према ученицима имају Војна болница, Трећа рејонска задруга, Војно-трговачко предузеће, „Мажестик", „Југоштампа" и још нека. Пример Мешовите школе за опште образовање радника у Земуну јасно показује, да је, захваљујући вези која постоји између директора и наставника, Месног синдикалног већа и предузећа, као и захваљујући њиховој заједничкој упорности, ова школа постигла најбољи успех и одлично посећивање наставе. Директор ове школе, Зора Јаковљева, у заједници са Месним синдикалним већем, мобилисала је секретаре подружница и руководиоце културно-просветних комисија и заједно са њима успела да реши све проблеме школе. Тако управе синдикалних подружница, чији радници похађају Мешовиту школу за опште образовање радника у Земуну, не дозвољавају радницима-ученицима да изостају са часова а кад изостају дужни су да напишу писмено оправдање. Из предузећа „Змај" похађа школу 40 ученика, а секретар подружнице тог предузећа долази повремено у школу и проверава успех и радну дисциплину ученика. Тако чини и секретар синдикалне подружнице предузећа „Телеоптик". Поред тог старања о дисциплини ученика и њиховом похађању школе, управе ових предузећа пружиле су велику помоћ школама, поклонивши им разна учила.

У школама за опште образовање радника и намештеника један од важних проблема, који претставља знатну тешкоћу у раду, јесте и неједнак ниво знања ученика. То се нарочито одражава у почетним месецима. Међутим, захваљујући систематском раду наставника и ученика, тај проблем ће се постепено уклонити.

Како ученици ових школа треба у школи много да науче, просветне власти су омогућиле да одељења не буду већа од 30 до 35 ученика.

Поред наставе, у школи се велика пажња поклања одржавању политичких и синдикалних предавања. Ученици показују за ова предавања много интересовања.

*

Прошле године само две стотине радника и намештеника из београдских предузећа учило је, савлађивало градиво, проширивало научне видике, припремајући се за техникуме, за велике школе. Ове године, преко хиљаде радника из београдских предузећа изграђују се за успешније учествовање у изградњи социјализма у нашој земљи.

Народне власти ће се убудуће све више залагати за обезбеђење нормалног рада по овим школама. Наставници ће се свесрдно залагати да ове младиће и девојке уведу у истинску науку. Они ће се заједно са директорима и инструкторима борити за што квалитетнију наставу.

Потребно је да се управе предузећа и управе синдикалних подружница ослободе погрешног схватања да ови младићи и девојке раде само за себе, треба да схвате истину да они уче за читаву заједницу па стога да им омогуће да уредно посећују предавања, као и да отклањају све препреке које ометају напредовање ученика, сматрајући се одговорним за њихове изостанке.

Ђ. С. С.

СПОЉНО-ПОЛИТИЧКИ ДОГАЂАЈИ

НАЛИЧЈЕ АМЕРИЧКЕ ДЕМОКРАТИЈЕ

Америчка штампа и све радио станице преносиле су кроз етар божићне посланице Хаи Трумана и папе Пија XII о милосрђу и свеколикој бризи за човечанство. У то време мала црнкиња Марта Ли Фандербах, као и милиони обесправљених, гладовала је и лежала болесна у постељи. Понели су је најпре њени родитељи у градску, па затим у цивилну болницу. Двапут је узалуд покушавано да се нађе неко место за њу. Гладној и болесној црнкињи Ли Фандербах нису хтели бели господари болница да спасу живот. Изнурена од упале пљућа и глади, она је умрла уочи нове године. Јавност је сазнала за овај трагичан случај. И власти су сазнале. Али, оне нису ништа предузеле. „Пас чувар" америчке демократије — комисија за испитивање антиамеричке делатности, и нико из Беле куће, није запитао зашто је умрла Ли Фандербах, нико од службених лица није повео истрагу против белих власника болница који су свесно усмртили малу црнкињу Ли Фандербах.

Случај Ли Фандербах није усамљен. Америчка демократија не пружа могућности хиљадама црначке деце да похађају школе. А када и пођу тада су она смештена у нехигијенске просторије без школског прибора и без квалификованих учитеља. Све то Ренкин—Томасова, заиста антиамеричка комисија зна. Али, она у име америчке назови демократије води хајку против оних белаца који другују са црнцима и који се боре против расне дискриминације, за слободе Линколна и Рузвелта.

По схватањима америчких „демократа" демократске слободе не могу да уживају сви. Колико је дубоко антиамеричка хајка „пса чувара" Волстрита захватила маха, нека послужи следећи пример. У Вашингтону, недалеко од Беле куће, угинуо је пас неком црнцу. Хтео је да га закопа на псећем гробљу. Али, власник гробља, белац, успротивио се томе са мотивацијом да у његовом гробљу могу закопавати псе само бели господари. Упитали су после тога чланови Комитета за расну једнакост овог човека зашто је тако поступио. Власник гробља је одговорио: да сам обратно учинио белци — власници паса не би хтели да закопавају своје псе у моме гробљу и ја бих банкротирао.

Ето, правог наличја демократије „атомског века" коју амерички империјалисти покушавају да наметну целом свету.

★★★

„Бура у чаши воде" рађа профите

Крајслајтер побегао на мистериозан начин из затвора у америчкој окупационој зони Немачке. Нацистички ратни злочинци пуштени на „годишњи одмор". Мусолинијевом маршалу Роати отварају се врата затвора. Истовремено, четрдесет италијанских радника осуђено је на затвор у Вићенци, јер су учествовали у демонстрацијама против злочиначког атентата на Палмира Тољатија. Комунистички листови плене се у западној Немачкој... Тако отприлике изгледа сваког дана лице западноевропске демократије. То, међутим, није све. Не прође дан а да не искрсне понека крупна афера, — крађа државне имовине у Енглеској, шпекулације намирницама у Паризу, црноберзијанство на француско - белгиској граници итд.

Све су то, међутим, ситни послови у поређењу са недавно откривеном шпекулацијом америчко енглеских бизнисмена. Енглески, белгиски и холандски капиталисти примили су својевремено из САД на име америчке „помоћи" знатне пошиљке алуминиума и олова. Шта су они учинили са овим сировинама? Упутили у фабрике? Не. То би био и сувише једноставан и нерентабилан посао. Они су, као вешти бизнисмени, препродали алуминиум и олово америчким капиталистима. Тако је цена истог алуминиума, који је америчка влада плаћала 16 центи по фунти својим капиталистима, скочила на 35 до 40 центи. Уносан посао на коме су зарадили амерички и западно - европски капиталисти.

Показало се да ни западноевропски капиталисти нису велике наивчине, како су то мислили неки амерички пословни људи. Кроз неколико недеља иста сировина, разуме се по двоструко већој цени, поново ће стићи у западну Европу. У даљем процесу трговине и шпекулисања порашће цена алуминиумским фабрикатима. То неће платити енглески, белгиски или холандски капиталисти, него ће то осетити радници који ће бити присиљени да купују робу по далеко већој цени него што је њена стварна вредност.

Ова афера избила је у јавност. Диктатор европске привреде Пол Хофман покушао је да је заташка причом о „бури у чаши воде". Допустимо да је то бура у чаши воде. Али из те буре излегли су се профити, зарадили су и амерички и западно - европски капиталисти. У изазивању те буре учествовали су, по свему судећи, и владајући кругови Енглеске, Белгије и Холандије. Управа Маршаловог плана није тиме ништа изгубила. Пол Хофман ће искористити ову шпекулантску аферу да притегне дизгине и појача контролу над трговином и финансијама маршализованих земаља. Он се није наљутио на своје западно - европске млађе партнере, јер и он ради исти посао служећи се само „законским" средствима.

Британски четворогодишњи план — снижање по дану

Целу недељу дана енглеска штампа је коментарисала четворогодишњи план Велике Британије. Десни лабуристи су тврдили да је било мотуће израдити овакав дугорочан план само зато што Енглеска иде путем изградње социјализма. Почевши од службених лица па до разних фабриканата, сви су се разметали са многобројним цифрама које су садржане у плану. Енглески народ није притом показао неког нарочитог одушевљења, јер план не пружа нимало лепе перспективе. Бројке служе, признао је Стафорд Крипс, само као илустрација. На крају, нема изгледа да ће се бар годишње следовање сланине од 1.440 грама повећати након четири године.

Енглески грађани мисле данас како би заменили апотекарску вагу са кантаром. Следовања масти, сира и масла у Великој Британији, која није искусила ратна разарања као земље континенталне Европе, стално се смањују, — мере се апотекарском вагом. С друге стране у рату се нагомилала роба у радњама, али мали људи не могу да је купе. То обиље изгледа само као лепа прича за децу. Међутим, произвођачи ипак траже од владе да укине систем тачкица. Ако не могу сиромашни да купују са тачкицама, тврде фабриканти, нека онда купују текстил и обућу они који могу. Ако су животни трошкови поскупели за 85 од сто у поређењу са 1938 годином, то не осећају богати и њима треба пружити могућност да се снабдеју сваковрсним предметима за време остварења Крипс - Маршаловог плана.

Четворогодишњи план лабуристичке владе, израђен према одредбама управе Маршаловог плана, не предвиђа ни повећање капиталних инвестиција, нити повишење животног стандарда, док ће радници морати да раде још упорније. Но, зато би требало да фунта стерлинга, после долара, постане нова дефицитна валута у западној Европи.

Истовремено, када је лабуристичка влада објавила четворогодишњи план, настојећи да блефира енглески народ, објављен је и један досад неуобичајен извештај, у коме се покушало да дочара британским грађанима економска ситуација у оном случају када не би функционисао Маршалов план. Да није било америчке „помоћи", уверавају аутори извештаја, економска ситуација би била необично тешка. Јасно је да се могу на прсте избројати енглески радници који то верују. У то чак сумња и група конзервативаца који се боре против америчке експанзије. Прошла су и у Енглеској времена када су се могли безбрижно читати пустоловни романи Конана Дојла не мислећи много на данашњицу.

Извођење и коришћење водоводних уређаја

Поред других одлука, донесених на Тринаестом редовном заседању Народног одбора града Београда, донета је и одлука о извођењу и коришћењу водоводних уређаја.

Раније су радове око спајања имања (зграде, баште и друго) са водоводном мрежом могли изводити Градско инсталатерско предузеће и колективи занатских радионица. Убудуће, Градско инсталатерско предузеће изводиће радове само на водоводним уређајима у зградама.

Што се тиче одржавања спојева преко улица и извођења нових, те послове вршиће искључиво Градско предузеће за водовод о своме трошку, док ће оне спојеве који улазе у имања одржавати, такође, предузеће за водовод, али на терет власника имања.

Предвиђено је да се обрачуни утрошка воде врше преко водомера који набавља, уграђује и одржава искључиво Градско предузеће за водовод. Раније је било дозвољено да појединих власници имања имају своје властите водомере, који су махом били неисправни, а контролу над њима није нико вршио. Употреба разних система водомера доводила је до тога да два потрошача са истим утрошком воде различито плаћају воду, што би само ишло на терет Градског предузећа за водовод. Да би се то избегло, убудуће Градско предузеће за водовод уграђиваће нове и замењивати старе водомере оним који ће имати правилну осетљивост притиска воде.

Одлуком су још предвиђени и прописи о врстама материјала који се сме употребљавати за кућне водоводне уређаје и о начину пројектовања и извођења радова на тим уређајима. Прописано је каква одобрења треба издејствовати и ко има право да изводи радове како на новим уређајима, тако и на преправкама постојећих. На тај начин, избећи ће се досадања појава да су водоводни уређаји били недовољних димензија или је употребљаван непрописни материјал, што је све, у крајњој линији доводило или до неуредног снабдевања грађана водом, или до узалудних губитака воде, скопчаних са великим трошковима око оправки.

Предвиђене су и одредбе о заштити водовода од нечисте воде, то јест од сваког спољног загађивања, које се проузрокује неправилним извођењем кућних водоводних уређаја.

Пошто у Београду има известан број домаћинстава која имају два споја и могу да употребљавају речну и пијаћу воду, због хигијенске заштите воде одлучено је да се укину сви спојеви са речном водом.

★ ЖИВОТ И РАД У СССР ★

Стаљинска пјатиљетка

Социјалистичка привреда СССР-а је одлично положила велики испит другог светског рата. Она је из њега изашла још снажнија него што је била — способна да сопственим снагама залечи ране нанесене земљи у крајевима које је непријатељ био окупирао и да отаџбини социјализма обезбеди гигантску послератну изградњу и технички напредак. Хитлеровци су у Совјетском Савезу делимично или потпуно уништили или опљачкали 31.850 индустриских предузећа, 1.876 совхоза, 2.890 машинских станица, 98.000 колхоза, највећи део станбених зграда, здравствених, културних и других институција и предузећа. Само крајњим и херојским залагањем народа СССР-а могло се поново изградити све оно што је рат уништио.

Совјетска влада је, у току 1945 и 1946 године, до ситница разрадила петогодишњи план обнове и развитка народне привреде СССР. Послератном пјатиљетком требало је обновити оне крајеве Совјетског Савеза који су пострадали у рату, требало је достићи и престићи предратни ниво индустриске и пољопривредне производње. Први задатак пјатиљетке је обнова и изградња тешке индустрије и саобраћаја, јер је то предуслов за даље уздизање целокупне привреде. У индустрији, пјатиљетка предвиђа повећање продукције од 48 од сто, у поређењу са индустриском производњом пре рата. Производња обојених метала ће се повећати за 35 од сто, угља за 51 од сто, електричне енергије за 70 од сто, а машина за 100 од сто.

Петогодишњи план предвиђа пораст производње у пољопривреди за 27 од сто, у поређењу са 1940 годином, и знатно повећање производње артикала дневне потрошње. Продаја на детаљ државних и задружних трговина премашиће 1950 године за 20 од сто продају у 1940 години. Индустриска производња СССР-а премашила је већ 1946 године за 20 од сто производњу у претходној години. У октобру 1947 године, много раније но што је то планом било предвиђено, индустриска производња Совјетског Савеза је већ достигла предратни ниво. За прве две послератне године изграђено је, обновљено и стављено у погон 1.900 великих државних предузећа.

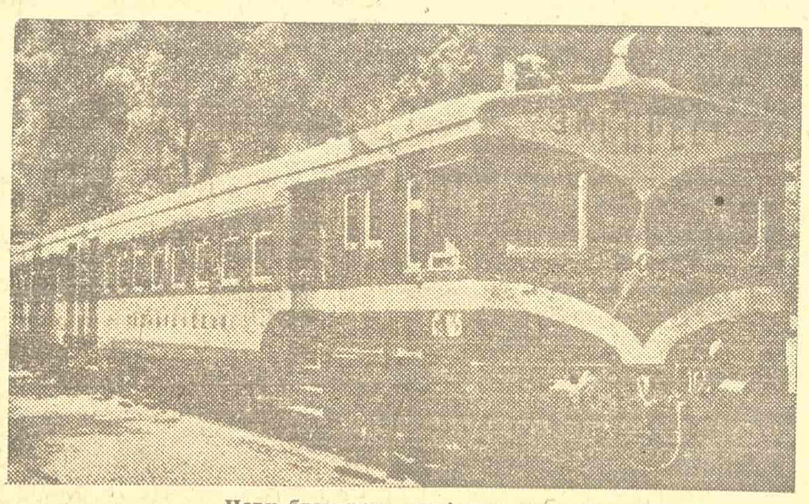

Нови брзи воз совјетске конструкције

Совјетска пољопривреда је 1947 године — после суше у 1946 години — постигла предратни ниво. Совјетска влада је, крајем 1947 године, у складу с брзим порастом индустриске и пољопривредне производње, срушила систем потрошачких карата, извела новчану реформу и снизила цене. То су били први очигледни плодови свенародног социјалистичког такмичења за испуњење плана. СССР је то постигао за ванредно кратак временски период, без икакве помоћи са стране. Економска независност коју је Совјетски Савез постигао снажним темпом индустријализације у току 1948 године, и повећање обделаваних површина у пољопривреди, гарантују даље брзе и велике успехе. Укупна индустриска производња се, у првом тромесечју 1948 године, повећала за 32 од сто. У другом тромесечју се индустриска производња повећала за 24 од сто — у поређењу са претходном годином. У пољопривреди је обделавана површина, у поређењу са 1947 годином, повећана за 11 милиона хектара.

Даљом механизацијом и усавршавањем агротехнике, совјетска пољопривреда је подигнута на виши ниво, не само екстензивно, већ и по своме интензитету.

Трговина СССР је бележила у току 1948 године сталну узлазну линију. Тако се у првом тромесечју повећала продаја хлеба за 72 од сто, шећера за 170 од сто, вунених и памучних тканина за 44 од сто. Куповна моћ рубље је порасла за 41 од сто, а стварна награда радника и плате службеника за 51 од сто. У другом тромесечју 1948 године повећала се продаја хлеба за 50 од сто, у поређењу са истим периодом претходне године; продаја масноћа за 29 од сто, продаја кожне обуће за 31 од сто. Куповна моћ рубље непрестано расте.

Број радника и службеника СССР-а, запослених у индустрији, грађевинарству и саобраћају, порастао је у току прве две послератне године за 4,200.000 људи. Број нових радника и службеника СССР-а је у другом тромесечју 1948 године био већи за 2,200.000 људи у поређењу са другим тромесечјем 1947 године. Сама та чињеница је уствари огледало социјалистичке економије која не зна за незапосленост и кризе. Стаљинска пјатиљетка посвећује велику пажњу изградњи и обнови станбених зграда у градовима и селима Совјетског Савеза. За прве две послератне године обновљено је и изграђено 19,000.000 квадратних метара станбене површине. 1947 године је, у крајевима ослобођеним од немачке окупације, обновљено 5 милиона квадратних метара станбене површине и подигнуто 370.000 кућа по селима и мањим местима. Темпо изградње станбених зграда је 1948 године снажно појачан. Опште благостање, које је резултат свенародног рада, ствара услове за још брже испуњавање задатака стаљинске пјатиљетке.

Инспиратор и организатор свих ових победа је Комунистичка партија, партија Лењина и Стаљина. Она је аутор плана. Она је повела совјетски народ у херојску борбу за остварење пјатиљетке. Бољшевичка партија је, ослањајући се на масовне организације радног народа, на совјете, одборе, колхозне активе, Комсомол и друге — удесетостручила своју снагу у овој гигантској борби. Најлепша потврда активног и стваралачког учешћа народних маса у остваривању послератне пјатиљетке је општенародно социјалистичко такмичење које има за циљ да још више убрза уздизање совјетске привреде, да повећа продуктивност рада, и да Петогодишњи план претвори у стварност — за четири године. Сва предузећа, фабрике и заводи, који учествују у социјалистичком такмичењу, воде енергичну борбу за надпланско снижавање производних трошкова и за појачану штедњу. Тако су се, на пример, индустриска предузећа Москве и московске области обавезала да ће у прошлој, 1948 години, уштедети 2 милијарде рубља преко плана. И ове нове, надпланске милијарде, биће употребљене за што брже остварење и премашивање стаљинске пјатиљетке.

Моћни послератни развитак совјетске привреде све више приближује Совјетски Савез непосредним задацима практичне изградње комунистичког друштва, заснованог на принципу: „Сваки према својим способностима, и свакоме према потребама".

ФИСКУЛТУРА и спорт

ЗА ЈАЧИ РАЗВОЈ лаке атлетике у Београду

По својој важности за физички развој наших људи лака атлетика долази на једно од првих места међу сви м спортовима у нашем фискултурном покрету. Кад се има у виду ова чињеница, несхватљиво је зашто је ова спортска грана била до прошле године у Београду сасвим запуштена. Међутим, у прошлој години, лака атлетика Београда направила је велики скок, свој највећи скок до сада. Али, и поред видног напретка лаке атлетике у Београду током 1948 године, данашње стање овог спорта у нашем главном граду углавном не задовољава и налаже хитно решење низа атлетских проблема, што би омогућило омасовљење и подизање квалитета београдске атлетике.

Прошлу годину започела је атлетика Београда са десет секција. Овај број изгледао је нормалан за Београд. Он би, свакако, био нормалан, да је тих десет секција радило током целе године. Међутим, стварно су радиле само две секције: „Црвена звезда" и „Београд". Нешто врло мало радила је секција „Железничара", док су остале секције постојале само на папиру. Ово је дошло као последица наказног схватања атлетике у неким београдским друштвима, која су за референте атлетских секција одређивала оне људе које нису имала где да употребе. Зато се догодило да у граду од 350.000 становника раде само две секције, па и оне са веома малим бројем активних, регистрованих чланова.

Највише је радила секција „Црвене звезде". Ове године „Црвена звезда" је дошла у ред наших најбољих екипа. На кросу Србије њена екипа заузела је прво место, исто као и на првенству Југославије у трци на 4.000 метара. У куп-такмичењу „Црвена звезда" је испала тек у полуфиналној борби са „Загребом", углавном због некомплетног наступања и губљења палице у штафети. Атлетичари „Црвене звезде" имали су сјајних резултата, као што је хитац Јефтовића у бацању кугле 14,93 метара, затим резултат Илића на 1.500 метара 4,00,8, па Пецеља и Попова, који је на првенству Србије заузео четири прва места.

Али је „Црвена звезда" имала и низ недостатака. Није поклоњена готово никаква пажња женској секцији, а мало се радило и с подмлатком. Секција је имала свега 60 чланова. Колико је овај број испод реалних могућности, лако се може оценити кад се зна да „Црвена звезда" треба да ради са 10.000 београдских студената и још далеко већим бројем средњешколаца. Овакав неуспех у омасовљењу донекле оправдава недостатак стручног кадра, али то није одлучујући моменат.

Секција „Београда" је пример како брзо може да се уздигне једна екипа и колико још много неоткривених талената има у Београду. Атлетичари „Београда" појавили су се тек на кросовима и систематским радом, скоро без икаквог руководства, постали су једна од најбољих екипа у земљи. Нарочито је врло добар рад био са јуниорима и са женском екипом. Недостатак је атлетске секције „Београда" што није обухватила својим радом радничку омладину и домове ученика у привреди, одакле могу да се појаве многи таленти.

Тако су радиле атлетске секције београдских друштава током прошле године. Лако се може уочити да овако мали рад не одговара стварним могућностима нашег главног града. За ово има и неких објективних тешкоћа.

Недостатак терена, лакоатлетских стаза, бацалишта и скакалишта јесу најтежа питања развоја атлетике у Београду. Београд има само једну лакоатлетску стазу, ма да је по плану требало да има већ пет. Уколико нису постојале могућности за изградњу тих пет стаза, могле су да се граде стазе на пољанама, којих у Београду има доста. Сем тога, на јединој стази у Београду, на стадиону „Црвене звезде", није могло бити неког систематског рада. Зато се у овој години најозбиљније поставља питање изградње лакоатлетских стаза. Овде се мора користити помоћ Народне омладине и Народног фронта, што у прошлој години није био случај.

Други веома важан услов за правилан развој атлетике јесу такмичења, којих у Београду од ослобођења није било довољно, нарочито не пропагандних јуниорских и сениорских такмичења. Међутим, познато је да управо пропагандна такмичења треба да послуже као извор нових талената. Потребно је организовати такмичења из недеље у недељу, кадгод постоји слободан термин.

У вези с такмичењима поставља се и питање узорне организације судиског апарата. На већини наших такмичења организација није била добра, углваном због рада на брзину Сем тога, ни судиски апарат није био на висини. Данас Београд има на папиру 43 лакоатлетске судије, а уствари само неколико активних, који долазе на свако такмичење. Велики број лакоатлетских судија није се ни до данас активно укључио у фискултурни покрет и не ради у атлетским секцијама.

Важан услов за напредак атлетике у Београду јесу реквизити. Прошле године још увек се натезало с реквизитима Међутим, познато је да ми још увек не можемо имати довољно атлетских реквизита. И за то је потребно мало више сналажљивости. Као пример може да послужи наш стари атлетичар, Јаша Баков, који је сам израђивао скоро све реквизите.

Ни сам атлетски одбор Градског фискултурног одбора Београда није био на довољној висини. Ма да је било и залагања појединих чланова одбора, многе ствари остале су нерешене. Треба напоменути и да одбор није наилазио на помоћ својих виших форума. Да би атлетски одбор одговорио свом задатку, он мора имати стални увид у делатност атлетике у Београду. Међутим, до данас се још увек не зна колико активних атлетичара укупно има у Београду. Исто тако одбор је радио без плана и без много везе са стварним стањем на терену. Један од првих задатака атлетског одбора је да створи још најмање девет атлетских организација по друштвима, како би Београд на пролеће ове године могао имати бар преко хиљаду регистрованих атлетичара.

У овој години морају се ликвидирати кочнице развоја лаке атлетике у Београду. Треба што пре приступити изградњи објеката, оформљењу већег броја секција и клубова, организовати што већи број такмичења, решити питање организације ових такмичења и судиског кадра, решити питање реквизита, обезбедити тачну евиденцију активних атлетичара и приступити планском подизању стручних кадрова. Решењем свих ових задатака лака атлетика Београда може да достигне високи ниво.

Електричну енергију треба рационално користити

Пре извесног времена, био градска дневна штампа донела је наређење Београдског електричног предузећа, да се у одређене сате преко дана не сме употребљавати нити користити електрична енергија у термичке сврхе. За прекршај овог наређења предвиђене су биле оштре казне.

Енергетски извор београдске електране, располаже таквом количином електричне енергије, која апсолутно може да одговори потребама Београда. Но, она може да задовољи само у једном случају, ако се користи рационално. У обратном случају то јест ако се она користи неравномерно, не може да задовољи потребе Београда. Као прилог овоме може најбоље да послужи то, да је ово наређење о ограниченој потрошњи енергије дошло у време хладних дана, то јест када се енергија користила нерационално. Јер, многи грађани, као и велики број предузећа и установа, није се на време снабдео огревом, ма да је за то постојала могућност. И сада, када су дани захладнели, сем већ уобичајеног коришћења пегли, решоа и тако даље, користиле су се електричне грејалице. Тако је дошло до тога да је у неким часовима дистрибутивна станица Београдског електричног предузећа била преоптерећена толико да њене машине често нису могле да издрже оптерећење, тако да су се кварилe. Тај квар је доносио највише штете баш тамо где је електрична енергија најпотребнија, у индустрији. То је био, на пример, разлог што је долазило неколико пута до обустављања, саобраћаја.

Због свега овог, Београдско електрично предузеће морало је издати наређење о ограниченом коришћењу електричне енергије у одређене сате.

Ова предузета мера је умногоме користила београдскј електрани, јер, иако није вршена систематска контрола, преко електричних мерила је установљено да су се грађани придржавали те наредбе. Наравно, било је и неколико обратних случајева. Такве несвесне грађане organи су, изузимајући случајеве где има болесних, мале деце итд., кажњавали укидањем струје.

Због разумевања већине грађана дошло је до смањења ограниченог времена потрошње. Но ипак, да се то ограничење и сасвим повуче, требало би да грађани себе васпитавају тако, да електричну енергију и даље не користе у сате који су најкритичнији.

ШАХ

Ко ће освојити шаховско првенство Југославије

Четврти шаховски шампионат Југославије ушао је у другу половину, али још нема искључивог фаворита за прво место. Готово са сваким колом ситуација у табели се мења, тако да воћство прелази из руке у руку. За разлику од шампионата играних прошлих година, овога пута Трифуновићу прво место не угрожавају само Глигорић и Пирц, већ и други такмичари. Без та чињеница јасно говори о сталном напретку нашег мајсторског кадра, нарочито његових најмлађих чланова, од којих се поједини квалитетом игре све више приближују правима земље.

Прошлогодишњи државни прваци Трифуновић и Глигорић после деветог кола, тојест при прелазу у другу половину турнира, нашли су се са Рабаром на другом до четвртом месту, пола бода иза водећег Пирца. Трифуновић је и овога пута показао одлике своје игре, као познавање теорије са својим властитим појачањима, спретност при преласку у завршницу и тачну игру у самој завршници. Али виделе су се и поједине слабе стране његове игре, и то у нешто појачаној светлости. Тако, на пример, не сналази се добро против нових или њему непознатих варијаната у отварањима, као што се догодило у партији са Хорватом. Надаље Трифуновић ретко заплиће игру у толикој мери, да би довео противнике у положаје где би они могли погрешити. Можда би му у том погледу користило детаљније изучавање партија некадашњег светског првака Ласкера, који је доста пута и у безизгледним положајима умео да нађе путеве добитку. У сваком случају искуство са овог шампионата ће Трифуновићу помоћи у његовом даљем шаховском усавршавању.

Интернационални мајстор Глигорић имао је слаб старт, а затим се низом победа уздигао међу најбоље у табели. Одлике су му дубока и снажна игра у појединим фазама партије, добро сналажење у заплетима и ванредна борбеност. Слаба му је страна што неки пут не зна да одреди моменат, кад из напада треба прећи у одбрану. И на ранијим турнирима му се дешавало да због тога непотребно изгуби пола бода, нарочито у сусрету са равноправним и искусним противницима. Као Трифуновићу, тако ће и Глигорићу овај шампионат бити значајан путоказ за даље усавршавање стила и технике игре.

Велемајстор Пирц избио је у воћство на крају прве половине шампионата, што је доказ да је поново дошао у велику форму. Бори се сталожено, енергично и предузимљиво. Снага му је у тражењу сопствених путева у отварању, па је теорији дао низ значајних доприноса. У партији деветог кола морао је као црни у краљевој индиској одбрани да се бори против властите варијанте коју је примењо Андрић, против тзв. Пирчевог система. Ипак се Пирц добро снашао, користио једну непрецизност противника и победио.

Одличан старт дао је хрватски првак мајстор Рабар који је, као и Трифуновић, у првој половини турнира остао непоражен. Његова победа прошлог лета на турниру у Рогашкој Слатини и успешна игра у државној екипи на међународним сусретима доказ су његовог видног напретка. И раније је он важио као одличан теоретичар и стратег, али није имао у довољној мери борбености ни самопоуздања. Међутим он је тај недостатак у пуној мери савладао, што се види по његовим последњих резултатима, као што му је лепа победа над Пирцом у трећем колу шампионата.

Љубљански мајстор Пуц стајао је неко време на челу табеле и потврдио своју високу класу. Има оригинални стил игре, који је и на овом турниру дошао до израза. Слаба страна му је што прелази у напад и онда, када ситуација за то још није зрела. Због тога је и изгубио водеће место у табели. Јаношевић по стилу игре најближи је Пуцу. Имао је одличан старт и чинило се већ да је један од најозбиљнијих конкурената на прво место, али услед рискантних концепција изгубио је два важна бода. Ипак се он и даље налази међу најбољима у табели. По свом пласману мајстор Ђаја чини прелаз од групе водећих према онима у средини и на дну табеле. Показао је свежу и полетну игру. Да има више турнирског искуства, могао би заузети и видније место у ранг-листи наших мајстора.

И сви остали такмичари боре се пуном снагом за што бољи пласман. Међу њима је и најмлађи учесник турнира Андрија Фудерер из Суботице, који је рођен 1931 год. Ремизирао је са Пирцом и одличан отпор пружио је Глигорићу. Фудерер се лако сналази у заплетима, а велику уметност показује у спровођењу напада.

Даљи резултати шампионата очекују се с највећим интересовањем у целокупној нашој шаховској јавности. Доказ је и ванредно велика посета публике, међу којом је свакодневно знатан број љубитеља шахиста из унутрашњости. Било је и неколико корпоративних посета турнира. Тако ће у недељу, 9 јануара присуствовати тринаестом колу шампионата омладинска екипа смедерског шах-клуба „Јединства".

БЕОГРАД
ВИШЊИЧКА 23
Телефони 20-368, 28-777, 28-743

Производи:
Све врсте вунених тканина, ћебад и чешљано вунено предиво

Чист град је понос грађана!

Чистоћа је доказ културе!

Грађани
ПОМОЗИТЕ НАМ
да Београд буде чист и леп град!

Стављајте отпатке у одређене корпе!

Набављајте канте и само у њих бацајте смеће!

Не растурајте материјал јер он прља наше улице!

Управа за градску чистоћу, Београд, Мије Ковачевића ул. 4. — Телефони 42-738. — Пошт. фах 128. — Буџетски акредитив код Народне банке ФНРЈ Централе за НРС седиште 101 бр. 053031 партија 500/1.

Сотарско шумско предузеће
„ТУХОБИЋ"
РИЈЕКА Телефон број 4-65

Израђује:
Жељезничке прагове, т. т. ступове
Јелове и смрекове даске, штафле итд.
Јелове тесане греде, свих димензија,
Јелове јарболе, буков огрев и креч

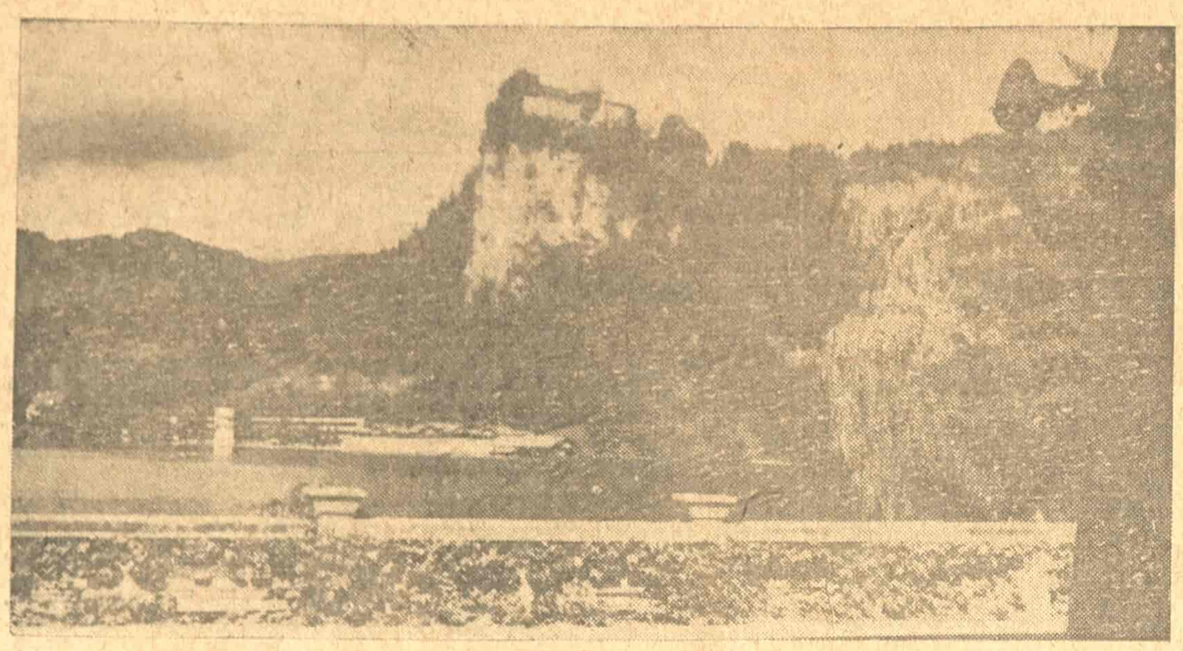

Блед зими

Приступимо одмах планском одашиљању трудбеника на одмор

С почетком нове планске године, треће у нашој Петолетки, и туристички промет улази у свој плански ток и мора да се одвија према већ постављеним плановима. Учешће наших трудбеника у туристичком промету, с обзиром на његово стално повећање и на услове развитка нашег туризма уопште, неминовно захтева придржавање основног плана распоређивања коришћења годишњег одмора наших трудбеника у туристичким местима. То је уједно и значајан задатак баш првих дана планске године, да све установе и предузећа, све синдикалне организације на нашим радним местима, израде одмах планове коришћења годишњег одмора својих чланова у току 1949 године. Ма да је требало да те планове израде, као и све радне планове, још концем прошле године, то је сада неодложна потреба за све установе и предузећа, која су то пропустила, да одмах, првих јануарских дана, израде планове коришћења годишњег одмора својих радника и службеника.

С обзиром на ограничен капацитет нашег хотелског простора у туристичким местима и на квалитете наших туристичких места, која омогућују угодан боравак и добар одмор не само током неколико летњих месеци, већ и с пролећа, јесени, а знатним делом и зими, то је коришћење годишњег одмора по плану тиме неопходније и олакшава остварење туристичког плана уопште.

Ма да планско коришћење годишњег одмора доприноси уједно и лакшем остварењу наших производних планова у индустрији, грађевинарству и на другим свим радовима, јер омогућава да се неосетно, током свих дванаест месеци у години, постепено одашиље равномеран број трудбеника на одмор, а да не трпе послови у предузећу, то истовремено претставља и важну помоћ наших синдикалних организација одговорним туристичким факторима у правилном отаљавању планских постављених задатака.

Почетком јануара почиње планско извршавање наших задатака на сваком пољу рада. То треба да буде и време за почетак одашиљања трудбеника на годишњи одмор. На синдикалним организацијама лежи стога значајна улога пропагандно - васпитног рада у циљу убеђивања о вредности наших туристичких места за коришћење годишњег одмора и правилног коришћења одмора у њима.

На синдикалним организацијама лежи и други задатак: контролисање правилног извршења плана одашиљања трудбеника на годишњи одмор. Ово је од особитог значаја баш с обзиром на услове коришћења годишњег одмора у туристичким местима у току ове године, када ће се у свим хотелским објектима вршити искључиво плански смештај посетилаца. За ту сврху надлежни туристички форуми су већ израдили потребне планове и предузели одговарајуће мере, како би се и у време најјачег туристичке сезоне тај посао одвијао без гужве и ранијих тешкоћа.

СЛОБОДНА КРИТИКА

Жаришта опасних заразних болести

Хладноћом онемогућено прање наших улица, испољило је једну веома ружну појаву великог броја несвесних грађана: безобзирно пљување по тротоарима. Та ружна појава толико је распрострањена, да тротоари пружају управо страшну слику. Човек је принуђен да, идући улицом, не гледа куд гази.

Ова појава, колико је ружна — још више је опасна. Познато је, да само једна, сасвим мала, капљица пљувачке болесника који болује од отворене туберкулозе, садржи у себи неколико десетина милиона туберкулозних клица. А многи наоко сасвим здрави људи, уствари болују од туберкулозе, а да и сами нису тога свесни. Поред страшне болести туберкулозе, пљувањем се преносе и многе друге болести, као: дифтерија, велики кашаљ, запаљење плућа, дечија парализа, грип итд.

Испљувак који падне на земљу осуши се, клице се разносе ветром, допиру до уста, носа и ждрела и на тај начин пренесу заразу. А та зараза најчешће долази до најнеотпорнијих — до деце. Човек, газећи по тротоару, понесе те клице на својој обући, унесе их у кућу и деца, чузећи и играјући се по поду, најпре се и најбрже заразе.

Због тога би Одељење народног здравља требало да приступи енергичним мерама, да се ова ружна навика што пре искорени. Требало би, претходно спровести једну кратку али масовну пропаганду, а онда завести санитарну милицију по улицама и оштро кажњавати сваког ко пљуне на улицу или на ком било јавном месту, а убрзо поваћ употребити за сузбијање и лечење туберкулозе.

Јер, оваква несвесност појединаца, која претставља велику опасност по све грађане, треба и мора се кажњавати, утолико пре што она онемогућава правилан рад народним властима на спречавању и сузбијању болести. И узалудно ће бити сузбијање туберкулозе лековима, болницама и антитуберкулозним диспензерима, ако се не буду уништавала легла ове опасне болести која се стварају по тротоарима улица.

20 октобар

ПРИЧА

Интересантно је живети

Скоро нико није знао да се иза потписа „Антон Хладни“ крије веома младо и топло биће женског рода. И да је суров и мужанствен псеудоним изабран из истих разлога из којих се немоћни јеж снабдева бодљама. Први озбиљан задатак који је редакција ставила Антону Хладном био је разговор с Ковровим.

— Ја сам начелно против старости, — рекао је Антону секретар редакције, — али Ковров је редак, стопроцентан старац. Дао бих, на часну реч, својих двадесет седам година за његове седамдесет две, ма да он, особењак један, не воли јавност и прошле недеље замало није убио фоторепортера из „Наших достигнућа“. Баш зато шаљемо вас, — поштено је додао секретар. — Надамо се да вас неће напасти.

Антона је дочекала пространа, лака фасада куће у којој је Ковров становао. Јесење сунце, ветром умивено, додиривало је кров широк као палуба. Сетивши се да је ту пре прилично краткот времена била приземна кућа — налик на печурку, — Антон је са задовољством сео у лифт.

„Ако ми се догоди да нешто не схватим, — размишљао је Антон у лифту, — испустићу оловку, дићи ће и размишљати за то време“. (Антону је много било стало да добро напише).

Соба се налазила на јужној страни. Тамо, на десетом спрату, било је светлости и простора. Књиге су се низале дуж зидова, крај прозора је стајао клавир, а на њему стаклена тегла с кленовим лишћем — жутим и црвеним. Унутрашња су се врата отшкринула и кроз отвор је провирило бодљикаво око.

„Разгледа ме, — помисли Антон, склањајући ноге под фотељу, да не стрче. — Сад ће ме истерати“.

Врата се отворише и у собу уђе продоран, живахан старац.

— Поверено ми је, професоре, — рече Антон, лабаво држећи оловку, — да сазнам ваше мишљење, управо суд... не, ипак мишљење („Ех, ех“, — помисли Антон) о последњем времену од пет година дужине. („Ово је страшно“, — помислио Антон и прибра се). Интересује нас ваша оцена протекле пјатиљетке, — заврши он с већом сигурношћу и начуљи уши.

— Скините шешир, — одговори Ковров, — извуците ноге да вам удобност буде већа и чврће држите оловку: ви ћете је овако испустити. Пишите: неколико мисли поводом одбранбене способности човеког нервног система“.

„Способност“ — баш је чудна та реч: има три комада „о“, — помислио Антон. Али то му је била последња мисао са стране.

Ковров је пришао стакленој тегли, извадио из ње кленов лист и дигао га према светлости — као длан. Лист се испунио ружичастом крвљу, видело се просијавање сплета влакана. Гранајући се, све тања и тања, она су постајала невидљива за очи — као звуци које ми већ не чујемо.

— Је л' те да је танано? — упитао је Ковров. — А колико је нежно! Али оно су бродски конопци у поређењу с човековим нервним системом. Да се вратимо, дакле, 1928 године, када је пјатиљетка ток почињала. Какав је био мој однос према њој? Морам да признам — непријатељски.

Ја нисам политичар, нисам економиста, краће речено — ја нисам никакав социолог. Нисам, напослетку, ни техничар. Ја сам лекар. Моје је да имам посла са живим људима, а не с тракторима и моторима. Видео сам у своме институту десетине нервних система који су изгледали овако (он стеже руку у песницу, затим је отвори — и лист, јадан и згужван паде на под). Пјатиљетку сам процењивао као ново и неиздрживо оптерећење нервног система. Понављам, ја сам лекар. За мене је важно да човечанство, ушавши у социјализам, нипошто не буде уморно — јер зашто би се онда пошло на пут?

Вама се, вероватно, чини да је умор — само човекова жеља да легне и затвори очи. Али то није тако једноставно. Млечна киселина, коју организам производи кад је физички уморан, и фосфорнокисели калијум код нервног умора — то су производи распада. То су отрови. Уморан човек је отрован. За мене је пјатиљетка била борба између спољних услова и млечне киселине. Тако сам је процењивао.

Године 1929 ја сам пронашао малу справу... како бих вам објаснио... барометар нервног притиска који бележи степен човековог умора за недељу дана. Сваки покрет човековог организма бележен је помоћу одговарајућег покрета стрелице — неумољиве и неподмитљиве. Справа је имала облик пљоснатог часовника и стављана је на руку — као часовник.

За објекат огледа изабрао сам једног совјетског службеника — човека просечне памети, имовног стања и издржљивости, једном речју, потпуно просечно биће. Ставивши му на руку справу, замолио сам да је никако не скида и, што је главно, да не покушава с испитивањем њеног склопа.

Али човеку није било до справа: он је сав био упао у своје станбене незгоде.

— Иза једног зида имам новорођенче, — причао је он, — а иза другог старца на самрти; између њих нашао сам се са својим извештајима. А са задружном кућом, за коју сам прибележен, ствар не одмиче, јер нема грађевинског материјала.

Док је ово изговарао, стрелица справе, реагирајући на гнев, уздрхтала је и полако кренула горе.

Испитивао сам човека сваке недеље. Утврђивао сам степене нервозе и степене умора који су се, постепено повишавани, претварали у премореност. Све од чега се састојао живот, све његове тешкоће и незгоде, све се то таложило у мојим графиконима, изражено речитим кривуљама.

Сваке сам недеље бележио, а никад нисам заборавио да болесника опоменем да не испитује справу. Плашио сам се за своје нежно чедо, које је уз то било и једино. Али болесник је, као и раније, био увредљиво равнодушан према свему што се није тицало његових послова.

— Нацртали су ме у зидним новинама како јашем рака, — саопшти он суморно.

Једном, 1931 године, ја сам забележио необично повољан ниво „стрелице нервозе“ и упитао болесника: чиме га је та недеља обрадовала? Испоставило се да је задружна кућа кренула с мртве тачке. И то како!

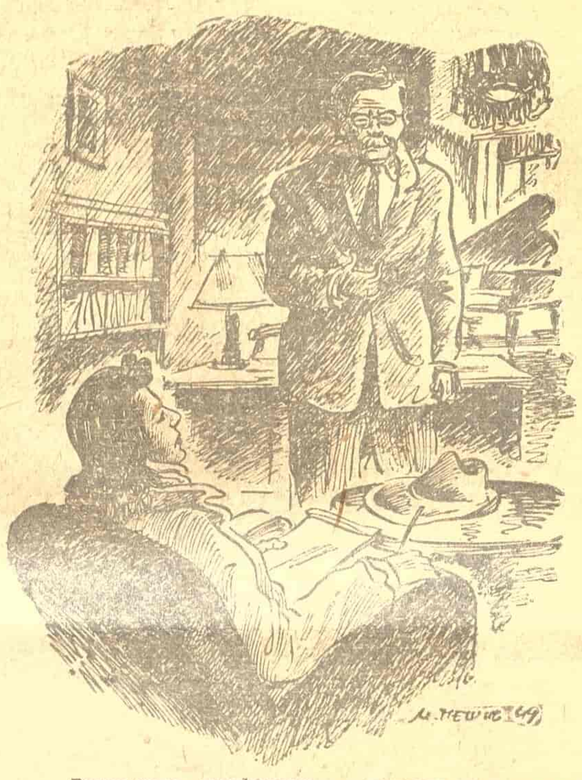

— Замислите, професоре, — довезени су готови делови и спојени на самом градилишту. Ово је изванредно интересантно. Звећу вас кроз два месеца на прославу усељења.

Био је то почетак преокрета који се припремао, наравно, већ дуже време — као што се припрема пролеће све док не постане готова чињеница, а то се пролећу догоди оног дана кад ми скинемо бунде.

Мој болесник је почео боље да једе, боље да се облачи и више да спава. То није карактеристично, рећи ћете. Не, нисте у праву. Ја проверавам на појединцу законе маса. Кућа, склопљена помоћу методе убрзаног рада, одражавала је у себи хиљаде истих кућа по целој земљи. Бели хлеб значио је пораст колхоза.

Живот је улазио у редован колосек. И мој болесник... а, уосталом, да ли је он заиста био болестан? Његово оздрављење је сваког дана напредовало. Он је научио да на нов начин користи одмор. Он се боље одмарао и више је читао.

— Шта велите о „Рату и миру“? — упитао ме је он одушевљено. — Прочитао сам ту скоро поново. Како је то написано! Нарочито оно место кад храст буја. То је веома лепо запажено.

Позвао ме је на прославу свог усељења.

— Биће неколико другова, — рекао ми је. — Разговараћемо о следећој пјатиљетки. Изванредно интересантне перспективе. Дођите око осам часова, професоре.

Намерно сам дошао нешто раније. Прошао сам кроз ходнике нове куће. Била је то кућа станара — задругара, с одличном заједничком трпезаријом и кухињом. Застао сам на прагу собе мога пацијента. Он ме није приметио и ја сам отприлике један минут разгледао и њега, и његов стан — чист, миран и свеж.

Он је седео крај стола, светлост лампе падала је на његову руку, на длачице штофа — видео се рукав, — на један део образа. Запазио сам високу каквоћу штофа, одмереност покрета, мирно дисање, сјај ока и здраву боју усне у коју су се упили бели зуби.

Жмирећи, он је нешто расклапао под лампом. Дејствовао је иглом, пинцетом и ножем. Кашљуцнуо сам и он се окренуо.

— То сте ви, професоре! — рече он с лукавим осмехом. — Нисам ни чуо кад сте ушли. А ја, знате ли, испитујем вашу справицу. Занимљиво је направљена. Само, опростите, ја сам овде померио једну малу опругу па не умем да је поново наместим. Ово је необично интересантно. Ви се не љутите?

Али ја се нисам љутио. Пацијент ми је био здрав. Он је ишао кроз живот с јаким нервима. Код њега се појавила незајажљива радозналост за велике и мале појаве. Он је сломио моју справу. И ово је, свакако, био једини случај да се проналазач обрадује упропашћењу проналаска.

Ви питате: шта сам са справом учинио? Поклонио сам је музеју „Наших достигнућа“ као трофеј победе наше изградње над млечном киселином и фосфорно-киселим калијумом. Ово су озбиљни непријатељи. Да ли је све разумљиво? — упита Ковров. — Јесте ли све записали?

— Не, — одговори, сјајних очију, Антон Хладни. — Ја сам слушала.

Превод с руског.

Вера ИНБЕР

Докле кварт?

Тражио сам улицу Баба-Вишњину у Четвртом рејону, али је не нађох одмах, већ после дугог и дугог лутања, и то не у Четвртом рејону, већ у „Осмом кварту“.

Изненађује ме, да после четири године новог живота у Београду, нико се није сетио да скине ту таблу. Не чудим се што то нису приметили орга-

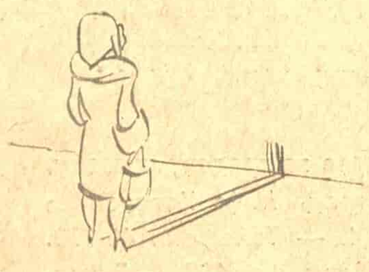

гани народне власти или чланови Рејонског одбора Народног фронта, али се чудим како се чланови основне организације, који свакодневно пролазе том улицом, не сете да је уклоне. Због тога су они, што долазе из унутрашњости, примобрани да лупају на туђа врата и траже обавештења. А потребне су само једне мердевине и — табла је скинута.

Вероватно да има још таквих табли и на другим местима, са ознакама кварта. Требало би да грађани потпомоћу уклањање свега што је старо и што делује као ругло.

Н. Кр.

ПИСМА Уредништву

Да ли се може ту нешто изменити?

Одавно је код нас уведено на свим дужим и важнијим пругама да у редовним возовима постоје и посебни купеи за мајке са децом. То је добро и показује још једно видно старање за наше мајке и децу. Али дешава се да на извесним пругама понекад није одмах искоришћен такав купе и он остаје празан, ма да на њему стоји јасан натпис да је то за мајке са децом. Како том приликом у свим осталим купеима и вагонима има много света, који једва стоји и на платформама и по ходницима, то се поставља питање да ли се могу купеи за мајке са децом користити и од стране других путника, онда када у њима нема мајки са децом и када они нису искоришћени? Ја сам лично имао два-три пута прилику да видим да је дуж целе пруге од двеју-три стотине километара такав купе остајао празан, док су путници, међу којима је било и немоћних а можда и болесних жена, морали да стоје по ходницима и да се повијају крутом нарећењу да такви купеи морају бити празни, ако и нема мајки са децом.

Сматрам да би упутство о коришћењу купеа за мајке са децом могло бити еластичније, те када су такви купеи неискоришћени, да се могу њима служити и остали путници, с тим да увек уступе место некој мајки са дететом, уколико на ма којој уступној станици уђе. Такво упутство би требало дати свима кондуктерима, како би се ионако оскудан простор у путничким вагонима могао што правилније користити.

★

Имагинарне апотеке

Пре неколико ноћи изненада је позлило мојој жени. Отишао сам одмах код лекара, који је написао рецепт и рекао ми да хитно у најближој дежурној апотеци набавим лек. Погледао сам новине и видео да је најближа дежурна апотека на углу Нушићеве и Дечанске улице. За сваки случај проверио сам у излогу прве апотеке, на коју сам наишао, да ли се ова апотека налази на списку дежурних за ту ноћ. Налазила се.

Међутим, на моје највеће запрепашћење, наишао сам на празан локал. Апотека се одаиде иселила. На тај начин изгубио сам много у времену и непотребно лутао.

Мислим да је много лакше избрисати једно име са списка дежурних апотека, него извршити пресељење апотеке. У овом случају било је обрнуто.

Б. С.

„Ћему бон, а мени за ракију“

У прошлом броју „20 октобра“ на овом месту било је речи о бакшишу и напојницама без којих се не могу превести дрва са дрваре у Херцеговачкој улици. Међутим, није случај тражења бакшиша од стране кочијаша једина појава такве врсте на овом стоваришту огревног материјала.

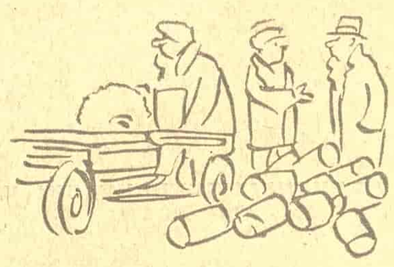

Када грађани плате за дрва, која им по купонима из К карте припадају, на овој дрвари пружа им се прилика да одмах уплате и одређени износ за тестерисање тих дрва, које се врши од стране радника који свакако припадају предузећу „Огрев“. Међутим, пошто се дрва истестеришу на моторној тестери, прилази онај који је помагао тестерашу, додавајући му дрва, и тражи, на себи својствен начин, бон за тестерисање дрва:

— Овом овде бон, а мени нешто за ракију...

Ма да овакав поступак у првом реду баца ружну слику на онога који тражи бакшиш, он истовремено пружа ружну слику на пословање предузећа у коме он ради, па би га на сваки начин требало искоренити.

С. М.

Уредништво и администрација Ректора Драг. Јовановића 1/IV, тел. редакције 20-443 и 21-957; администрације 22-210 Штампарија Штампарско-издавачког предузећа Народног фронта Србије.
Одговорни уредник Славко Јанковић, чек. рач. 1-9060386. Пошт. фах 752